

GRZEGORZ KUBLIN

Luboszyce

<https://orcid.org/0000-0003-2692-7763>

Lista raciborskich przeorysz zakonu dominikanek

Klasztor Dominikanek w Raciborzu był trzecim domem mniszek klauzurowych Zakonu Kaznodziejskiego na ziemiach polskich. Wcześniej zostały ufundowane klasztory w Poznaniu i Wrocławiu. Te trzy fundacje, dokonane w drugiej połowie XIII w., przetrwały do XIX w., tzn. do czasów sekularyzacji przez władze pruskie. Ich dzieje zostały wstępnie rozpoznane¹. Wciąż jednak brak nowoczesnych monografii im poświęconych, które spełniałyby współczesne wymagania metodologiczne i uwzględniałyby wyniki badań z ostatnich lat.

W zakresie badań prozopograficznych wspomnianych klasztorów prace zostały rozpoczęte. Sporządzono katalog poznańskich dominikanek i listę ich przeorysz².

¹ Johann Heyne. 1860. *Dokumentirte Geschichte des Bisthums und Hochstiftes Breslau. Aus Urkunden, Altenstücken, älteren Chronisten und neueren Geschichtschreibern*. t. I. Breslau: Verlag von Wilh. Gottl. Korn, 874–879, 1032–1037; Johann Heyne. 1864. *Dokumentirte Geschichte des Bisthums und Hochstiftes Breslau. Aus Urkunden, Altenstücken, älteren Chronisten und neueren Geschichtschreibern*. t. II. Breslau: Verlag von Wilh. Gottl. Korn, 716–725, 911–918; Johann Heyne. 1868. *Dokumentirte Geschichte des Bisthums und Hochstiftes Breslau. Aus Urkunden, Altenstücken, älteren Chronisten und neueren Geschichtschreibern*. t. III. Breslau: Verlag von Wilh. Gottl. Korn, 1001–1010, 1249–1258; Augustin Weltzel. 1881. *Geschichte der Stadt und Herrschaft Ratibor*. Ratibor: Verlag von Max Muschik, 812–845; Georg Froböß. 1908. *Geschichte des St. Katharinenkirche in Breslau. Denkschrift zum 600 jährigen Jubiläum und zur Renovation dieser Kirche durch die evangelisch-lutheranische Gemeinde im Jahre 1907/08*. Breslau: Buchdr. der Schreiberhau-Diesdorfer Rettungsanst; Karol T. Prausmüller. 1928. *Św. Katarzyna, klasztor dominikanek w Poznaniu 1283–1822*. Poznań: Ks. Salezjanie; Piotr Stefaniak. 2004. „Najstarszy polski klasztor dominikanek klauzurowych i jego mieszkanki”. *Kronika Miasta Poznania* 3: 120–130; Piotr Stefaniak. 2007. *Dzieje mniszek dominikańskich w krajach słowiańskich*. Kraków – Racibórz: Wydawnictwo i Agencja Informacyjna WAW, 149–160, 181–197; Piotr Stefaniak. 2009. „Z dziejów klasztoru Świętego Ducha mniszek dominikańskich w Raciborzu (1299–1810)”. *NP* 112: 181–206.

² Małgorzata Borkowska. 2004. *Leksykon zakonnic polskich epoki przedrozbiorowej*. t. I: *Polska Zachodnia i Północna*. Warszawa: Wydawnictwo DiG, 105–121; Stefaniak. 2004. „Najstarszy polski klasztor dominikanek klauzurowych i jego mieszkanki”, 128–129.

Dokonano zestawienia wrocławskich przeorysz i pozostałych wrocławskich dominikanek żyjących w epoce średniowiecza³. Opracowano wykaz raciborskich przeorysz⁴ i raciborskich dominikanek występujących w nekrologach czeskich i morawskich Zakonu Kaznodziejskiego⁵. Niniejszy artykuł jest kontynuacją badań w zakresie przeorysz klasztoru Dominikanek w Raciborzu. Dzieje tego klasztoru rozciągają się na lata 1299–1810. Początkowo przez kilka wieków należał do prowincji polskiej zakonu św. Dominika, od 1706 r. podlegał prowincji czeskiej, a w latach 1754–1810 wchodził w skład samodzielnej Kongregacji bł. Czesława⁶. Funkcjonował do czasu kasaty 18 grudnia 1810 r.⁷

Chociaż listy raciborskich przełożonych zestawili już: Wilhelm Wattenbach, Augustin Weltzel i Piotr Stefaniak, to jednak nie są one pełne i wolne od błędów. Przywołani autorzy nie wykorzystali również wielu zachowanych materiałów źródłowych. Wobec tego zasadne jest, aby podjąć temat na nowo, jako kolejny przyczynek do badań przopograficznych klasztoru Dominikanek w Raciborzu. Wattenbach wynotował zaledwie 6 raciborskich przeorysz z średniowiecznych dokumentów byłego klasztoru Dominikanek w Raciborzu, które w 1859 r. wydał drukiem w drugim tomie w serii *Codex Diplomaticus Silesiae*. Weltzel, kreśląc zarys dziejów tegoż klasztoru jako jeden z podrozdziałów monografii poświęconej historii Raciborza, zamieścił również wykaz przeorysz. Tenże autor korzystał nie tylko z dokumentów wydanych przez Wattenbacha, lecz także z wielu innych przechowywanych wówczas w różnych archiwach, głównie we Wrocławiu, Raciborzu,

³ Helene Kulig. 1939. *Die standesverhältnisse des Breslauer Klarenstiftes im Mittelalter*. Breslau: Frankes Verlag und Druckerei Otto Bergmeyer, 66–79.

⁴ Wilhelm Wattenbach. Wyd. 1859. *Urkunden der Klöster Rauden und Himmelwitz, der Dominicaner und der Dominicanerinnen in der Stadt Ratibor* (CodSil, t. II), Breslau: Josef Max und Komp., XXVII; Weltzel. 1881. *Geschichte der Stadt und Herrschaft Ratibor*, 844–845; Stefaniak. 2009. „Z dziejów klasztoru Świętego Ducha mniszek dominikańskich w Raciborzu (1299–1810)”, 200–201. Do wykazów tychże autorów będę odwoływał się w dalszych analizach.

⁵ Grzegorz Kublin. 2017. „Raciborskie dominikanki w nekrologach klasztorów czeskich i morawskich”. *RTSO* 37 (2): 173–189.

⁶ Jerzy Kłoczowski. 1956. *Dominikanie polscy na Śląsku w XIII–XIV wieku*. Lublin: TN KUL, 20; Paweł Kielar. 1971. „Nieznane źródła rękopiśmienne do historii dominikanów na Śląsku w okresie reformacji”. *STNKUL* 19: 118; Maurycy L. Niedziela. 1986. „Przejście dominikańskich klasztorów śląskich z prowincji polskiej do czeskiej w pierwszych latach XVIII w.”. *Śląski Kwartalnik Historyczny Sobótka* 41 (4): 636–637.

⁷ Norbert Mika. 2010. Kasaty klasztorów na ziemi raciborskiej. W *Pruskie kasaty klasztorne na Śląsku na tle procesów sekularyzacyjnych w Polsce i Europie. Księga streszczeń*, 112. Red. Marek Derwich, Marek L. Wójcik. Wrocław: Wrocławskie Towarzystwo Miłośników Historii; Norbert Mika. 2014. Kasata klasztorów w 1810 r. na ziemi raciborskiej. W *Kasaty klasztorów na obszarze dawnej Rzeczypospolitej Obojga Narodów i na Śląsku na tle procesów sekularyzacyjnych w Europie*. t. II: *Kasaty na Śląsku Pruskim i na ziemiach zaboru pruskiego* (Opera ad Historiam Monasticam Spectantia. Series I, Colloquia 8/II), 89–90. Red. Marek Derwich. Wrocław: Wrocławskie Towarzystwo Miłośników Historii.

Opolu i Opawie. Jego lista obejmuje 46 przeorysz, z których 3 zostały wymienione dwukrotnie ze względu na zajmowanie przez nie urzędu przez dwie kadencje. Stefaniak w znacznej mierze skopiował wykaz Weltzla, dopisując 3 przeorysze: Annę Marię, Streczkę i Katarzynę Paczyńską. W sumie przedstawił 49 raciborskich przełożonych, z których 9 zarządzało klasztorem przez 2 lub 3 kadencje.

Spisy raciborskich przeorysz przedstawione zarówno przez Weltzla, jak i Stefaniaka, nie zostały zaopatrzone w wykazy źródeł. Stąd nie wiadomo, na jakiej podstawie dokonano ustaleń odnośnie do okresów piastowania urzędu przez raciborskie przełożone. Celem weryfikacji ustaleń Weltzla i Stefaniaka koniecznością było przeprowadzenie gruntownej kwerendy w archiwach, bibliotekach i muzeach polskich oraz zagranicznych, a także szczegółowa analiza wydawnictw źródłowych. Wyniki okazały się pozytywne. Pomocą służyły również opracowania o rodach na Śląsku Zukala⁸ i Pilnáčka⁹ oraz prace historyczne Weltzla¹⁰, które powstawały na podstawie materiałów źródłowych, do których dziś czasami trudno dotrzeć lub już nie istnieją, gdyż przepadły w wyniku działań wojennych. W tychże opracowaniach najczęściej występują pełne daty (dzień, miesiąc, rok) obok imienia i nazwiska przeoryszy, stąd informacje nie wzbudzają podejrzeń i przyjmuję je za pewne, chociaż nie bez zastrzeżeń, o czym sygnalizuję w odpowiednim miejscu.

W poszukiwaniu raciborskich przeorysz i ustalaniu okresów ich rządów istotną informacją jest to, że ich wybór musiał być zatwierdzany przez prowincjała i właściwie do 1630 r. pełniły swój urząd bezterminowo. Przykładowo: latem 1618 r. w klasztorze Dominikanek we Wrocławiu, w czasie wizytacji generalnej Damiana Fonseca, przeorysza piastowała swój urząd od 20 lat¹¹. Dopiero na kapitule generalnej zebranej w 1629 r. w Rzymie zarządzono (*ordinamus*), że czas trwania urzędu przeora wynosi 3 lata (*triennium*), licząc od dnia i godziny zatwierdzenia go przez prowincjała¹². To zarządzenie przyjęła kapituła prowincjalna zebrana 16 czerwca

⁸ Zemský archiv v Opavě (dalej: ZAOp), Pozůstalost Josefa Zukala: Excerpta k šlechtickým rodinám Opavska, inv. č. 195–208.

⁹ Josef Pilnáček. 2010². *Rody starého Slezska*. Wyd. Karel Müller. Brno: Nakladatelství PhDr. Ivo Sperát.

¹⁰ Weltzel. 1881. *Geschichte der Stadt und Herrschaft Ratibor*; Augustin Weltzel. 1896². *Geschichte des Ratiborer Archipresbyterats. Historisch-topographisch-statistische Beschreibung der zu demselben gehörigen Orte, Kirchen, Kapellen, Schulen u. s. w. Aus Urkunden und amtlichen Acten verfaßt*. Breslau: Selbstverlage des Verfassers.

¹¹ Jerzy Kłoczowski. 2008. *Polska prowincja dominikańska w średniowieczu i Rzeczypospolitej Obojga (Wielu) Narodów* (Studia nad historią dominikanów w Polsce. t. V). Poznań: W drodze, 406.

¹² Benedictus M. Reichert. Wyd. 1902. *Acta capitulorum generalium Ordinis Praedicatorum*. t. VII (Monumenta Ordinis Fratrum Praedicatorum Historica. t. XII). Romae: Ex Typographia Polyglotta S.C. De Propaganda Fide, 12; Vincentio M. Fontana. 1656. *Constitutiones declarationes et ordinationes capitulorum generalium Ordinis Praedic. ab anno MCCXX vsque ad MDCL emanatae, ex probatis eorundem actis in Ordinis archiuo asseruatis*. t. II. Romae: Ex Typographia Francisci

1630 r. w Sandomierzu¹³. Niewątpliwie przepisy te dotyczyły nie tylko kadencji przeorów, lecz również przeorysz. Stąd od 1631 r. do 1704 r. w dwóch tomach *Liber Consiliorum provinciae Poloniae S. Ordinis Praedicatorum* znajdują się adnotacje o potwierdzeniach wyborów kolejnych raciborskich przeorysz, regularnie co trzy lata, wyjątkowo wcześniej, jeśli któraś z nich zmarła przed ukończeniem kadencji¹⁴. Przed 1629 r. w *Liber Consiliorum provinciae Poloniae S. Ordinis Praedicatorum*, obejmującej lata 1610–1627, są potwierdzenia jedynie dwóch raciborskich przeorysz: Zuzanny Talkenberg w 1614 r. i Marty Bruntalskiej w 1624 r.¹⁵ Z innych źródeł wiadomo, że w latach 1614–1624 nastąpiła przynajmniej dwukrotna zmiana na urzędzie raciborskiej przeoryszy, której jednak w księdze nie odnotowano i trudno powiedzieć, dlaczego tak się stało. W związku ze zmianą przynależności klasztorów śląskich do prowincji czeskiej od 1706 r. potwierdzenia raciborskich przeorysz znajdują się w dwóch księgach zatytułowanych *Liber provinciae Bohemiae Ordinis Praedicatorum*, obejmujących lata: 1693–1721¹⁶ i 1721–1738¹⁷. Niestety, dotąd nie odnaleziono ksiąg z późniejszych lat – 1739–1753, także z okresu 1754–1810, gdy klasztory śląskie należały do Kongregacji bł. Czesława.

Poniżej zostanie zaprezentowana lista 62 przeorysz klasztoru Dominikanek w Raciborzu. Aż do początku XVII w. zawiera ona luki, aczkolwiek od 1631 r. do 1810 r. jest pełna. Pozostaje mieć nadzieję, że dalsze kwerendy archiwalne i biblioteczne pozwolą na wypełnienie istniejących jeszcze braków. Lista przedstawia się następująco:

1. N., 1340

W dokumencie z 22 sierpnia 1340 r. jest wzmianka o przeoryszy, której imienia nie podano. Nie była nią jednak Eufemia raciborska, chociaż niektórzy błędnie uważali, że była pierwszą raciborską przełożoną¹⁸. Tymczasem we wspomnianym

Caballi, 502; William A. Hinnebusch. 1986. Dominikanie – krótki zarys dziejów. W *Dominikanie. Szkice z dziejów zakonu*, 213. Red. Marcin A. Babraj. Poznań: W drodze.

¹³ ArDomKr, Pp 372; Fabianus M. Madura. Wyd. *Acta capitulorum provinciae Poloniae Ordinis Praedicatorum*. t. II (dalej: Madura. t. II), 440.

¹⁴ ArDomKr, Pp 155 (obejmuje lata 1631–1674); tamże, Pp 38 (obejmuje lata 1674–1721).

¹⁵ Tamże, Pp 37.

¹⁶ Národní archiv v Praze (dalej: NAPr), ŘD 10.

¹⁷ Tamże, ŘD 13.

¹⁸ Przykładowo: BUWr, IV F 113b; Friedrich B. Wernher. [ok. 1769]. *Silesia in Compendio seu Topographia das ist Praesentatio und Beschreibung des Herzogthums Schlesiens*. t. III wrocławski,

dokumencie Eufemia nie jest tożsama z przeoryszą: *Ecclesie et Monasterio Sancti spiritus, sancte Marie et beati Johannis Ewangeliste in Civitate nostra Rathowor situato, Religiosarum nobis in Cristo dilectarum, sororis nostre Serenissime domicelle Domicelle Eufemie, quondam germane felicis memorie Incliti principis domini Lesconis ducis Rathoworiensis predecessoris et sororij karissimi, et filiabus nostris dilectis Elizabeth, Agnes et Anne, necnon devotis Priorisse et sanctimonialibus in eodem Monasterio degentibus*¹⁹.

Niektórzy uważali, że raciborską przełożoną przed Eufemią była Anna czy też Anna Maria, która w 1346 r. miała przebywać w klasztorze Dominikanek we Wrocławiu²⁰. Jednak nie zna takiej Helene Kulig, która badała skład osobowy wrocławskiego klasztoru²¹. Wydaje się, że jest to błąd, który powstał na skutek niewłaściwego zinterpretowania dokumentu z 18 czerwca 1346 r.²² Wspomniana w nim Anna była raciborską dominikanką, ubogą krewną proboszcza Henryka ze Zwróconej (*do Proczano*). Książki, które on jej zapisał, miały być dostarczone do bezimiennej i przebywającej we Wrocławiu zakonnicy, określonej jako matka (*mater*), która niegdyś była przeoryszą w Raciborzu. Słowo *mater* nie należy rozumieć jako rodzona matka, lecz jako przełożona zakonna, która była raciborską przeoryszą.

2. Eufemia (Ofka), księżniczka raciborska, 1341–1346, 1349–1359

Eufemia, córka księcia raciborskiego Przemysła i księżniczki czerskiej (mazowieckiej) Anny, wstąpiła do klasztoru Dominikanek w Raciborzu 9 kwiet-

70; Friedrich A. Zimmermann. 1784. *Beyträge zur Beschreibung von Schlesien*. t. III. Brieg: bey Johann E. Tramp, 176; Carl Gromann. 1810. „Nachrichten über Ratibor”. *Allgemeiner Anzeiger des Oberschlesischen Patriotischen Instituts für Landwirthe, Kaufleute, Fabrikanten und Künstler* 1 (86): 455; Carl Linge. 1828. *Schulschriften*. Breslau: in Commission bei Graß, Warth und Comp. und bei Juhr in Ratibor, 113; Georg Hyclel. [ok. 1927]. *Chronik von Ratibor O/S. Ein Weg durch die Jahrhunderte*. Warendorf: Ludwig, 3; Herbert Hupka. 1966. Ratibor. Bürger, Arbeiter und Bauern. W *Schlesisches Panorama. Eine Reise nach Hause*, 93. Red. Herbert Hupka. München: Gräfe und Unzer Verlag; Alojzy Nowara. 1979. *Racibórz. Historia w nazwach ulic, pomnikach i tablicach pamiątkowych*. Racibórz: Towarzystwo Miłośników Ziemi Raciborskiej, Muzeum w Raciborzu, 20; Halina Manikowska. 2002. „Klasztor żeński w mieście średniowiecznym”. *Roczniki Dziejów Społecznych i Gospodarczych* 62: 12; Roman Stelmach. 2006. „Straty w dokumentach poklasztornych w świetle repertoriów archiwalnych Archiwum Państwowego we Wrocławiu”. *Archeion* 109: 111.

¹⁹ CodSil. t. II, 142.

²⁰ Joseph Gottschalk. 1936. „Euphemia von Ratibor († 1359). Untersuchung der Quellen zu ihrer Lebensgeschichte”. *ASKG* 1: 23; Waclaw Korta. Red. 1975. *Regesty śląskie (1343–1348)*. t. I. Wrocław: Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 173 (nr 477); Stefaniak. 2009. „Z dziejów klasztoru Świętego Ducha”, 200, 202.

²¹ Kulig. 1939. *Die standesverhältnisse des Breslauer Klarenstiftes im Mittelalter*, 66–79.

²² CodSil. t. II, 222.

nia 1313 r.²³ Nie wiadomo, kto wówczas pełnił funkcję przełożonej. Zdaje się, że w pierwszym pokoleniu raciborskich zakonnic przeorysze mogły pochodzić z klasztoru św. Katarzyny we Wrocławiu, który został wcześniej ufundowany. Pośrednio potwierdza to wspomniany wyżej dokument z 1346 r., w którym znajduje się informacja, że dawna przeorysza raciborska znajduje się we Wrocławiu²⁴. Zapewne po zdaniu urzędu też raciborska przełożona wróciła do pierwotnego domu zakonnego.

Księżniczkę Eufemię, jako przeoryszę, wykazują Wattenbach, Weltzel i Stefaniak. Wattenbach nie podał lat sprawowania przez nią tego urzędu. Weltzel zaznaczył jedynie 1343 r. Stefaniak odnotował, że była dwukrotnie przełożoną: w latach 1341–1344/5 oraz 1349–1359. Na urzędzie przeoryszy Eufemię potwierdzają wprost cztery dokumenty datowane na: 9 czerwca 1341, 8 czerwca 1343 i 8 grudnia 1358 r.²⁵ Kolejny dokument, z 21 grudnia 1349 r., gdy wydawał go Wilhelm Wattenbach w 1859 r., był w połowie zniszczony przez wilgoć, stąd znany jest jedynie fragmentarycznie²⁶. W jego treści nie ma słowa *priorissa* w odniesieniu do Eufemii. Jednakże zarówno Johann Karl Friedrich Jarick w 1821 r., jak i wspomniany Wattenbach w 1859 r., sporządzając regest tego dokumentu, określili Ofkę przeoryszą²⁷. Ponieważ Jarick i Wattenbach, autorytety w dziedzinie archiwistyki i dyplomatyki, tak sformułowali regest, dlatego można przyjąć, że w 1349 r. Eufemia była przeoryszą. Należy też zauważyć, że treść dokumentu, choć fragmentaryczna, wskazuje na to, że właśnie Ofka jest główną odbiorczynią donacji w imieniu sióstr²⁸. Ponadto zachowała się formuła nr 171 (pismo prowincjała Stanisława) w formularzu dominikańskim, w której Eufemia określona jest jako *priorissa*. Dawniej datowano ją na 1344 lub 1345 r.²⁹ Za taką datacją opowiedział się Stefaniak. Tymczasem można ją datować najprawdopodobniej na koniec 1345 r. lub pierwszą połowę 1346 r. (przed 18 czerwca)³⁰. Trzeba dodać, że dominikanin

²³ CodSil. t. II, 122–123.

²⁴ CodSil. t. II, 222.

²⁵ CodSil. t. II, 146, 149, 156, 159.

²⁶ CodSil. t. II, 161.

²⁷ Archiwum Państwowe we Wrocławiu (dalej: APWr), Rep. 112, nr 43b: *Boleslaus II dux Opol. Offemiae priorissae confirmat donationem dimidiae villae Warmuntowicz ferre per Brussonem fil. Brussonis*; CodSil. t. II, LXXI: *Herzog Boleslaus bestätigt der Priorin Ofca das von Brusso ihr aufgellassene halbe Dorf Warmunthau*.

²⁸ Grzegorz Kublin. 2012. „Eufemia raciborska – priorissa”, RTSO 32: 291–292.

²⁹ Jan Fijałek, Jacek Woroniecki. Wyd. 1938. „Zbiór formuł zakonu dominikańskiego prowincji polskiej z lat 1338–1411”. AKHPAU 12 (cz. II): 327.

³⁰ Szerzej na temat datacji formuły nr 171 zob. Kublin. 2012. „Eufemia raciborska – priorissa”, 289–291.

Abraham Bzowski, pisząc żywot Ofki, korzystał z *Martyrologium raciborskiego* i zanotował, że zmarła ona jako przeorysza 17 stycznia 1359 r.³¹ Stąd można twierdzić, że była ona przełożoną w chwili śmierci. Zważywszy na powyższe informacje i fakt, że 18 czerwca 1346 r. przeoryszą była Gertruda, lata przeoratu Ofki przedstawiałyby się następująco: 1341–1346 i 1349–1359. Ten drugi okres sprawowania rządów przez Eufemię potwierdzają wspomniane już dokumenty z 21 grudnia 1349 i 8 grudnia 1358 r. oraz relacja Abrahama Bzowskiego. Nie wydaje się, aby w latach 1349–1359 była jakaś zmiana na urzędzie raciborskiej przeoryszy. Po pierwsze, w dokumentach tego czasu nie pojawiła się żadna inna przeorysza. Po drugie, to Eufemia występowała w nich w imieniu zakonnic, prowadząc sprawy klasztoru, chociaż bez tytułu *priorissa*, przykładowo: 1351³², 8 maja 1352³³, 9 sierpnia 1352³⁴ i 12 lutego 1356 r.³⁵ Po trzecie, jest raczej niemożliwe, aby inna z zakonnic, choćby na krótko, była przełożoną w Raciborzu, gdyż księżniczka Ofka, córka fundatora i spokrewniona z księżętami opawskimi, była najbardziej właściwą osobą w raciborskim klasztorze na tym urzędzie, która swoimi wpływami i ożywioną działalnością przyniosła mu ogromne korzyści materialne³⁶. Chyba z tych względów autor regestu dokumentu z 9 sierpnia 1352 r., zamieszczonego w zbiorze *Regestów śląskich* (nr 739), określa Eufemię „ksienią klasztoru Dominikanek w Raciborzu”³⁷. Zmarła 17 stycznia 1359 r.

³¹ Abraham Bzowski. 1606. *Propago d. Hyacinthi thaumaturgi Poloni, seu de rebus praeclare gestis in Provincia Poloniae Ordinis Praedicatorum. Commentarius*. Venetiis: apud Societatem Minimam, 48.

³² CodSil. t. II, 151: *Per Sororem nostram karissimam, domicellam Euffemiam (...) in claustro sororum in Rath. Civitate degentem, et totum ipsius monasterij conventum*.

³³ CodSil. t. II, 152: *Deodicate Virgini Eufemie (...), totique communitati Sororum Sanctimonialium sub professione ordinis Predicatorum in Civitate Rathibor; et Claustro earum ibidem vendidimus*.

³⁴ CodSil. t. II, 153: *Deodicate virginj domicelle Evfemie (...), totique communitati sororum sanctimonialium sub professione ordinis Predicatorum in Civitate Rachibor et Claustro earum ibidem vendidimus*.

³⁵ CodSil. t. II, 156: *Devote in Cristo et Serenissime Domicelle Eufemie nostre proxime Sorori, Rath. Sub voto et professione Ordinis sancti Dominici apud Rathibor (...) Totique conventui Sanctimonialium eiusdem Monasterij ac totaliter ipsi Monasterio (...) donatis*.

³⁶ ArDomKr, Rs 2: Jadwiga Mleczko. [ok. 1937]. *Eufemia raciborska i klasztor SS. dominikanek w Raciborzu do r. 1359*, 24–25; Kublin. 2012. „Eufemia raciborska – priorissa”, 293.

³⁷ Waclaw Korta. Red. 1983. *Regesty śląskie (1349–1354)*. t. II. Wrocław: Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 261–262.

3. Gertruda, 1346–1349

Wyliczają ją: Wattenbach (1346 r.), Weltzel (1346 r.) i Stefaniak (1346–1349). Gertruda potwierdzona jest jedynie w dokumencie z 18 czerwca 1346 r.³⁸ Ponieważ 21 grudnia 1349 r. przeoryszą była Eufemia, dlatego można przyjąć, że Gertruda zakończyła rządy w 1349 r. Wydaje się, że w okresie trzech lat (1346–1349) nie było potrzeby wybierania innej przełożonej. Upewniają w tym rozważania na temat sprawy kradzieży Ofce jej pieniędzy, która została przedstawiona w innej publikacji³⁹.

4. Streczka, 1365

Nie znali jej ani Wattenbach, ani Weltzel. Stefaniak słusznie wykazał ją pod 1365 r., gdyż wystąpiła w dokumencie z 29 sierpnia 1365 r.⁴⁰

5. Eufemia, nieznana księżniczka opawsko-raciborska, 1375–1379

Wattenbach, Weltzel i Stefaniak utożsamiali Eufemię, księżniczkę opawsko-raciborską, z Eufemią z Kietrza, ustalając lata jej rządów na 1375–1387. Wattenbach uważał, że Eufemia lub Ofka, zwana była Walterinne lub z Kietrza, ponieważ była córką Walthera z Kietrza. Weltzel nazwał ją Eufemią Walter z Kietrza, a Stefaniak – Eufemią Walter. Jednakże w 2009 r. Antoni Barciak dokonał rozróżnienia obu postaci i ustalił lata ich rządów. Podstawę stanowi dokument patriarchy Aleksandrii, Jana, z 11 marca 1372 r., który pozwala uznać cztery raciborskie dominikanki: Elżbietę, Agnieszkę, Annę i Eufemię, za księżniczki pochodzące od księżąt opawsko-raciborskich, Mikołaja II Przemyślidy oraz jego syna, Jana I, poprzez użycie aż trzy razy odnośnie do tychże władców określenia „wasi przodkowie” (*progenitores vestri*)⁴¹. Nie ma wątpliwości, że Elżbieta i Agnieszka były córkami

³⁸ CodSil. t. II, 222.

³⁹ Grzegorz Kublin. 2010. „Sprawa zagubienia się pieniędzy Eufemii”. RTSO 30: 493–499.

⁴⁰ APOp, zesp. 108, nr 77; Colmar Grünhagen. Wyd. 1870. *Urkunden der Stadt Brieg. Urkundliche und chronikalische Nachrichten über die Stadt Brieg, die dortigen Klöster, die Stadt- und Stiftsgüter bis zum Jahre 1550* (CodSil. t. IX). Breslau: Josef Max und Komp, 37; Antoni Barciak, Karel Müller. Red. 2004. *Regesty dokumentów przechowywanych na Górnym Śląsku. Do roku 1400*. t. I. Wrocław – Opava: Centrum Badań Śląskoznawczych i Bohemistycznych Uniwersytetu Wrocławskiego, Zemský Archiv v Opavě, 51 (nr 86).

⁴¹ CodSil. t. II, 165–166.

Mikołaja II, zaś Anna to jego wnuczka, zrodzona z jego córki, Eufemii, i Siemowita III, księcia mazowieckiego. Natomiast nie ma pewności, czyją córką była Eufemia, jedna z czterech wspomnianych księżniczek. Najprawdopodobniej jej ojcem był książę Jan I, syn Mikołaja II, a matką – Anna, córka Henryka V Żelaznego, księcia żagańskiego⁴².

Księżniczka Eufemia mogła urodzić się w 1361 r., a 11 marca 1372 r. była już zakonnicą w klasztorze Dominikanek w Raciborzu⁴³. Jako przeorysza wystąpiła w dwóch dokumentach, datowanych na: 9 grudnia 1375 i 30 sierpnia 1379 r.⁴⁴ Stąd można przyjąć, że księżniczka Eufemia piastowała urząd przełożonej w latach 1375–1379.

6. Eufemia (Ofka) z Kietrza, 1381–1387

Lata przeoratu Eufemii z Kietrza ustalił Antoni Barciak we wspomnianym wyżej artykule opublikowanym w 2009 r. Była ona córką Waltera II z Fulštejna (de Fullen, de Fullensteyen, Füllstein), syna Waltera dzierżącego Kietrz⁴⁵. Jej bratem był Herbord z Kietrza, rycerz i zaufany Jana I, księcia opawsko-raciborskiego, a bratankiem – Walter z Kietrza, syn wspomnianego Herborda, zaś siostrzenicą – Katarzyna (Kaczhen). Ofka jako przeorysza figuruje w dwóch dokumentach datowanych na: 17 marca 1381 i 7 lutego 1387 r.⁴⁶ Stąd można przyjąć, że była przeoryszą w latach 1381–1387⁴⁷.

7. Barska (Borska), 1401

Znali ją Weltzel i Stefaniak, którzy przypisali do niej 1401 r. Kwerenda pozwoliła ustalić, że chodzi o dokument z 1401 r. bez daty dziennej, dotyczący fundacji

⁴² Antoni Barciak. 2009. Eufemia, księżniczka opawsko-raciborska, dominikanką raciborską w drugiej połowie XIV wieku. W *Scriptura, diploma, sigillum*. Red. Joachim Zdenka, Joanna Karczevska. Zielona Góra: Oficyna Wydawnicza Uniwersytetu Zielonogórskiego, 303–308.

⁴³ APWr, Rep. 112, nr 56; CodSil. t. II, 165.

⁴⁴ Tamże, 169; APWr, Rep. 110, nr 4; CodSil. t. II, 176.

⁴⁵ Szerzej na temat Waltera II z Kietrza, zob. Jiří Stibor. 2004. Z Fulštejna. W *Biografický slovník Slezska a severní Moravy. Nová řada*. Red. Lumír Dokoupil. Ostrava: Ostravska univerzita. Seš. 5 (17): 37; Grzegorz Kublin. 2015. „Niedrukowany dokument z 1 maja 1331 roku dotyczący klasztoru dominikanek w Raciborzu”. *RTSO* 35: 340.

⁴⁶ APWr, Rep. 112, nr 62, 63b; CodSil. t. II, 178, 225–226.

⁴⁷ Barciak. 2009. Eufemia, księżniczka opawsko-raciborska, 307.

ołtarza ku czci św. Mikołaja, 10 tysięcy męczenników i św. Erazma w kościele parafialnym w Baborowie⁴⁸. Drugi dokument, który wystawiła raciborska przeorysza Borska, datuje się po 1 marca 1390 i przed 1403⁴⁹.

8. Katarzyna (Katrusza) z Bojkowa (Schönwald), 1446–1451

Wymienili ją: Wattenbach (1450), Weltzel (1450–1451) i Stefaniak (1450). Jako przeorysza wystąpiła w kilku dokumentach: 19 listopada 1446, 13 grudnia 1446, 14 grudnia 1446, 25 lipca 1450, 15 czerwca 1451 i 16 czerwca 1451 r.⁵⁰ Można więc stwierdzić, że była raciborską przełożoną w latach 1446–1451. W klasztorze żyła jeszcze 5 lipca 1464 r.⁵¹

9. Wychna, 1456

Nie wyliczył jej Wattenbach, chociaż to on wydał dokument, w którym ona wystąpiła. Znali ją Weltzel i Stefaniak (1456). Wychna pojawiła się jedynie w dokumencie z 8 marca 1456 r.⁵²

⁴⁸ Zemský archiv v Opavě, pobočka Olomouc (dalej: ZAOp-POř), AO, inv. č. 1074, kart. 294, sign. Ba9.

⁴⁹ ZAOp, AS, inv. č. 404, sign. A XV-2; Dalibor Prix. Wyd. 2008. *Zemské desky krnovské*. t. I. Opava: Zemský archiv v Opavě, 241 (nr 379); Antoni Barciak, Karel Müller. Red. 2011. *Regesty dokumentów przechowywanych na Górnym Śląsku. 1401–1450*. t. II. Opava – Opole – Katowice: Zemský Archiv v Opavě, Archiwum Państwowe w Opolu, Archiwum Państwowe w Katowicach, 23 (nr 19).

⁵⁰ APWr, Rep. 112, nr 71; CodSil. t. II, 189; Franz Kopetzky. 1871. „Regesten zur Geschichte des Herzogthums Troppau (1061–1464)”. AÖG 45, 258 (nr 562 b); Jan Kapras. Wyd. 1906. *Pozůstatky knih zemského práva knížeství opavského*. t. I. *Knihy přední. Cz. I (1413–1484)*. Praha: Alois Wiesner, 43–44, 54–55 (nr 417, 420, 426, 503–504).

⁵¹ Wilhelm Wattenbach, Colmar Grünhagen. Wyd. 1865. *Registrum St. Wenceslai. Urkunden vorzüglich zur Geschichte Oberschlesiens nach einem Copialbuch Herzog Johans von Oppeln und Ratibor in Auszügen mitgetheilt* (CodSil. t. VI). Breslau: Josef Max und Komp, 211.

⁵² CodSil. t. II, 190–191.

10. Anna Raschütz (Raschiz), 1463

Nie jest znana w literaturze. Dokument z 3 maja 1463 r., w którym pojawia się jej imię, zachował się jedynie w kopii w Komorze Książęcej w Raciborskim Oddziale Archiwum Państwowego w Katowicach⁵³.

11. Małgorzata, 1488

Znali ją: Wattenbach, Weltzel i Stefaniak. Wystąpiła w dwóch dokumentach. W pierwszym z nich, datowanym na 21 czerwca 1488 r.⁵⁴, widnieje jako przeorysza, a w drugim, z 18 kwietnia 1500 r., jako zakonnica⁵⁵.

12. Anna, 1491

Wymienili ją: Wattenbach, Weltzel i Stefaniak. Anna, jako przeorysza, znana jest tylko z jednego dokumentu wystawionego 8 maja 1491 r.⁵⁶

13. Agnieszka Pelka z Borzysławic, 1499, 1519–1524

Nie wyliczył jej Wattenbach, chociaż to właśnie on wydał dokument z jej imieniem, datowany na 21 kwietnia 1499 r.⁵⁷ Znana jest Weltzelowi i Stefaniakowi (1524). W innej publikacji Weltzel wspominał o niej, jako przeoryszy, 6 października 1519 r.⁵⁸ Niestety, nie są mi znane dokumenty, z których korzystał Weltzel. Nie ma jednak powodów, aby wątpić, że Weltzel mistyfikował. Ponadto jako przeorysza wystąpiła 23 lutego 1523 r.⁵⁹ Ponieważ w 1506 r. raciborską przełożoną była Jadwiga z Brzezia, dlatego trzeba uznać, że Agnieszka Pelka miała przerwę

⁵³ APKat-ORac, zesp. 16, nr 2336: 124r.

⁵⁴ APWr, Rep. 112, nr 86; CodSil. t. II, 208.

⁵⁵ Fabianus M. Madura. Wyd. 1972. *Acta capitulorum provinciae Poloniae Ordinis Praedicatorum*. t. I. Roma: Pontificium Institutum Studiorum Ecclesiasticorum, 630.

⁵⁶ CodSil. t. II, 210–211.

⁵⁷ CodSil. t. II, 216–217.

⁵⁸ Weltzel. 1896². *Geschichte des Ratiborer Archipresbyterats*, 448.

⁵⁹ ZAOp, AS, inv. č. 477, sign. A XXVIII-14.

w sprawowaniu tej funkcji. Stąd należałoby przyjąć, że była przeoryszą w 1499 r., a po przerwie piastowała ten urząd w latach 1519–1524.

14. Jadwiga Brzeska z Brzezia, 1506

Nie występuje na listach: Wattenbacha, Weltzla i Stefaniaka. Jako przeorysza pojawiła się jedynie w dokumencie z 1 lipca 1506 r.⁶⁰ W raciborskim klasztorze przebywała również 21 kwietnia 1499 r.⁶¹, gdy przeoryszą była wspomniana wyżej Agnieszka Pelka, oraz 22 listopada 1519 r.⁶²

15. Anna Falkel z Czochendorfu, 1526

Nie jest znana Weltzlowi i Stefaniakowi. Jako przeorysza wystąpiła 21–22 lutego 1526 r.⁶³ Trzeba zaznaczyć, że niektórzy błędnie określali lata jej przeoratu lub jej nazwisko rodowe. Josef Pilnáček (nr 805) mylnie uważał, że w latach 1526–1527 przeoryszą była Anna Eichendorf⁶⁴, chociaż w innym miejscu (nr 244) podał, że w latach 1526–1541 przełożoną była Anna Falkel⁶⁵.

16. Anna, 1531

Weltzel i Stefaniak nie ujęli jej w swoich spisach. Ponieważ wystąpiła w dokumencie z 29 września 1531 r. bez nazwiska rodowego, dlatego trudno stwierdzić, czy chodzi o Annę Falkel z Czochendorfu, czy Annę Filouš, czy też inną Annę⁶⁶.

⁶⁰ APWr, Rep. 112, nr 93.

⁶¹ CodSil. t. II, 216–217.

⁶² Weltzel. 1881. *Geschichte der Stadt und Herrschaft Ratibor*, 828.

⁶³ ZAOp, HUOp-Kr, inv. č. 2444 (Dodatky), sign. A XXX-10; ZAOp, AS, inv. č. 946, sig. 2: *Zemské desky krnovské*, t. II, 2v; Prix. Wyd. 2008. *Zemské desky krnovské*. t. I, 306 (nr 453).

⁶⁴ Pilnáček. 2010². *Rody starého Slezska*, 173.

⁶⁵ Pilnáček. 2010². *Rody starého Slezska*, 67.

⁶⁶ APOp, zesp. 3151, nr 2; APOp, zesp. 9, nr 121: 6–11, 16-21.

17. Anna Filouš z Valteřovic (Waltersdorf), 1534–1540, 1556–1561

Wymienili ją Weltzel (1539–1556) i Stefaniak (1556). Weltzel w pracy z 1881 r. o dziejach Raciborza podał 1539 r. jako najwcześniejszy czas objęcia urzędu przeoryszy, co było związane ze sprzedażą Rudnika⁶⁷. Jednak w swej pracy z 1885 r. (drugie wydanie z 1896 r.) o archiprezbiteracie raciborskim poprawił datę tego wydarzenia na 10 czerwca 1534 r.⁶⁸ Nie znam dokumentu potwierdzającego tę datę, ale skoro Weltzel podał dokładną datę dzienną, to można mu zaufać. Bez wątpienia Anna była raciborską przełożoną 15 lutego 1540, 23 lutego 1556 i 30 stycznia 1561 r.⁶⁹ Josef Zukał, a za nim Josef Pilnáček (nr 852) odnotowali, że Anna była przeoryszą w latach 1537–1540 i 12 listopada 1560 r.⁷⁰ Tymczasem chodzi o 13 listopada 1560 r. (środa po św. Marcinie)⁷¹. W przypadku Anny Filouš należy uwzględnić okres 1534–1561, pamiętając, że Katarzyna Falkel była przeoryszą w 1541, 1546 i 1552 r. Można więc przyjąć, że Anna Filouš była przełożoną dwa razy: 1534–1540, 1556–1561. Weltzel nie uwzględnił Katarzyny Pelki, stąd za szeroko podał lata piastowania urzędu przez Annę.

18. Katarzyna Falkel z Czochendorfu, 1541–1552

Nie wyliczyli jej ani Weltzel, ani Stefaniak. Pilnáček (nr 244, 849) odnotował, że Katarzyna była przeoryszą w 1541, 1546 i 1552 r.⁷² Niewątpliwie była nią 17 września 1546 i 30 września 1546 r.⁷³ Ponieważ Pilnáček powołał się na konkretne źródła, dlatego można uznać, że Katarzyna piastowała swój urząd w latach 1541–1552.

⁶⁷ Weltzel. 1881. *Geschichte der Stadt und Herrschaft Ratibor*, 829, 844.

⁶⁸ Weltzel. 1896². *Geschichte des Ratiborer Archipresbyterats*, 449.

⁶⁹ ZAOp, AS, inv. č. 509, sign. A XVI-37; Weltzel. 1896². *Geschichte des Ratiborer Archipresbyterats*, 127; APWr, Rep. 112, nr 102, 112, 126.

⁷⁰ ZAOp, Pozůstalost Josefa Zukała, inv. č. 196: 97r; tamže, inv. č. 197: 120r; Pilnáček. 2010². *Rody starého Slezska*, 182.

⁷¹ ZAOp-POł, AO, inv. č. 50, sign. 2: 186.

⁷² Pilnáček. 2010². *Rody starého Slezska*, 67, 182.

⁷³ František Roubík. Oprac. 1937. *Regesta fondu militarne archivu Ministerstva vnitra RČS v Praze*. t. I. (Prameny k československým dějinám vojenským. t. I). Praha: Legigrafia, 24, 28.

19. Elżbieta Talkenberg, 1566, 1574–1576

Jako przeoryszy nie znali jej Weltzel i Stefaniak. Weltzel wspomniał o niej bez tytułu w 1560 r.⁷⁴ Jako przełożona wystąpiła 13 kwietnia 1566 r. i w latach 1574–1576, z tym że najpóźniej 28 września 1576 r.⁷⁵ Ze względu na różnicę aż 8 lat pomiędzy 1566 i 1574 r. trudno stwierdzić, czy Elżbieta przez cały ten czas była przeoryszą. Raczej należy ostrożnie przyjąć, że swoją funkcję sprawowała w latach 1566, 1574–1576.

20. Magdalena Ottik z Oldrzychowic, 1578–1584

Weltzel określił inne miejsce jej pochodzenia (*von Kopenic*), które w zestawieniu ze źródłami okazuje się błędne. Lata jej przeoratu określił na 1578–1580. Ustalenia Weltzla przejął Zukal, zmieniając nazwisko Magdaleny na Otislav z Kopenic⁷⁶. Na wypiski Zukala powołał się Pilnáček (nr 537)⁷⁷. Na innym miejscu Pilnáček (nr 536) napisał, że Magdalena Ottik była przeoryszą w latach 1581–1595⁷⁸. Stefaniak nazwał ją Magdaleną Oczykową (1580). Magdalena przebywała w klasztorze już 4 lutego 1568 r.⁷⁹ Jako przeorysza wystąpiła w latach 1578–1584, z tym że najwcześniej 28 maja 1578 r., a najpóźniej w 1584 r.⁸⁰ W dokumencie z 27 marca 1595 r. pojawiła się jedynie jako raciborska dominikanka, a nie przełożona, jak chciał Pilnáček (nr 536)⁸¹. Stąd można przyjąć, że Magdalena Ottik była przeoryszą w latach 1578–1584.

⁷⁴ Weltzel. 1881. *Geschichte der Stadt und Herrschaft Ratibor*, 829.

⁷⁵ Roubík. Oprac. 1937. *Regesta fondu militarne*, 168; NAPr, ČDKM IV, kart. 200; Moravský zemský archiv v Brně (dalej: MZABr), G 2, nr 696/16; Pilnáček. 2010². *Rody starého Slezska*, nr 1766: 356.

⁷⁶ ZAOp, Pozůstalost Josefa Zukala, inv. č. 202: 239.

⁷⁷ Pilnáček. 2010². *Rody starého Slezska*, 128.

⁷⁸ Pilnáček. 2010². *Rody starého Slezska*, 128.

⁷⁹ APWr, Rep. 112, nr 104.

⁸⁰ NAPr, ČDKM IV, kart. 200; Archiwum Parafii pw. Wniebowzięcia NMP w Raciborzu (dalej: APArWNMPRac), *Regestvm prouentuum Venerabilis Capituli Ratiborien.*, 10r; APWr, Rep. 112, nr 107; NAPr, ČDK IV B 101, kart. 402: 1; APKat-ORac, zesp. 11, nr 23565 A; APWr, Rep. 135, nr 40.

⁸¹ APWr, Rep. 112, nr 109.

21. Katarzyna Osinska z Żytnej, 1590–1606

Weltzel ustalił lata jej rządów na 1590–1602. Jego ustalenia przejął Zukał⁸². Stefaniak podał inny okres: 1600–1602. Chociaż nie jest mi znany dokument potwierdzający, że Katarzyna była przeoryszą w 1590 r., to jednak przyjmuję rok 1590 za pewny, ponieważ Weltzel graniczne lata piastowania urzędu przeoryszy zawsze ustalał na podstawie źródeł. Pilnáček (nr 1291) odnotował 1592 r. bez podstawy źródłowej⁸³. Hatałska uważała, że Katarzyna Osinska była przeoryszą w 1596 r., ale w zapisie źródłowym brak jej imienia i nazwiska⁸⁴. Jako przeorysza wystąpiła w 1593, 1598–1599, 1602 i 1606 r., z tym że najwcześniej 26 maja 1593 r., a najpóźniej 27 września 1606 r.⁸⁵ Uwzględniając informację Weltzla, Katarzyna była raciborską przełożoną w latach: 1590, 1592–1593, 1598–1599, 1602 i 1606. Można więc z dużym prawdopodobieństwem przyjąć, że okres jej rządów przypadł na lata 1590–1606. Chociaż wydaje się on zbyt długi, to warto przypomnieć, że w podobnym okresie przeorat wrocławskiej przełożonej trwał 20 lat. W raciborskim klasztorze Katarzyna przebywała jeszcze przynajmniej do 1614 r., co potwierdzają dokumenty⁸⁶.

22. Dorota Barska, 1607–1608

Nie znali jej ani Weltzel, ani Stefaniak. W dokumentach pojawiła się dwukrotnie jako przeorysza: 25 listopada 1607 i 1608 r.⁸⁷ Była więc raciborską przełożoną w latach 1607–1608.

⁸² ZAOp, Pozůstalost Josefa Zukała, inv. č. 202: 227.

⁸³ Pilnáček. 2010². *Rody starého Slezska*, 253.

⁸⁴ APWr, zesp. 8, nr 128 (dawniej: Rep. 35 IV 3b): 167v(336)–168r(337); Marta Hatałska. 1981. „Sprawy przed sądem ziemskim opolsko-raciborskim w l. 1558–1639”. *Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Pedagogicznej im. Powstańców Śląskich w Opolu. Seria A. Historia*, 18: 45.

⁸⁵ APWr, zesp. 8, nr 128 (dawniej: Rep. 35 IV 3b): 291(146r)–293(147r); MZABr, G 2, nr 696/19; APWr, zesp. 8, nr 128 (dawniej: Rep. 35 IV 3b): 300(150v)–301(151r); APOp, zesp. 3151, nr 4–8; APKat-ORac, zesp. 16, nr 7975: 3r; tamże, zesp. 11, nr 27067: 24–25; tamże, nr 27070: 6v.

⁸⁶ ArDomKr, Rs 1: 1r; tamże, Pp 105; tamże, Rj 1; APKat-ORac, zesp. 16, nr 2: 29v.

⁸⁷ ArDomKr, Rs 1: 2r, 5r.

23. Zuzanna Talkenberg, 1614

Nie ma jej na listach Weltzla i Stefianiaka. Została zatwierdzona przez prowincjała jako przeorysza 4 kwietnia 1614 r.⁸⁸ W 1608 r. była podprzeoryszą, zaś 20 lipca 1630 r. – radną⁸⁹.

24. Marta Bruntalska z Wrbna, 1616–1618, 1624, 1634–1637

Jej ojcem był Matyaš (1577–1602)⁹⁰. Weltzel i Stefianiak odnotowali ją dwukrotnie: w 1618 i 1635 r. Jednak przeoryszą była trzykrotnie. W pierwszym okresie w źródłach wystąpiła: 30 listopada 1616, 30 listopada 1617 i 22 października 1618 r.⁹¹ Na drugi okres została zatwierdzona przez prowincjała 25 maja 1624 r.⁹², a trzeci raz została zatwierdzona na 3-letnią kadencję 7 września 1634 r.⁹³ Jako radna pojawiła się: 20 lipca 1630 i 12 sierpnia 1632 r.⁹⁴ Stąd można przyjąć, że była raciborską przełożoną w latach: 1616–1618, 1624, 1634–1637.

25. Helena Otiesław z Kopienicy, 1622–1623, 1626

Wspomnieli ją Weltzel (1622–1623) i Stefianiak (1623). Z ustaleń Weltzla korzystał Zukal⁹⁵, którego zapiski przejęli Blažek⁹⁶ i Pilnáček (nr 537)⁹⁷. Weltzel w innym miejscu wspomniął o niej jako przeoryszy w 1626 r.⁹⁸, lecz nie zazaczył

⁸⁸ Tamże, Pp 37: 39v.

⁸⁹ Tamże, Rs 1: 6, 12v.

⁹⁰ Jiří Stibor. 1998. Bruntálští z Wrbna. W *Biografický slovník Slezska a severní Moravy*. Red. Lumír Dokoupil. Ostrava: Ostravska univerzita. Seš. 10: 41–42.

⁹¹ APWr, Rep. 112, nr 111, 113; Benno Nietsche. 1886. *Geschichte der Stadt Gleiwitz*. Gleiwitz: P. Raschdorff, 160-161; MZABr, G 1, nr 6661.

⁹² ArDomKr, Pp 37: 82r.

⁹³ Tamże, Pp 155: 37.

⁹⁴ Tamże, Rs 1: 12v, 20r.

⁹⁵ ZAOp, Pozůstalost Josefa Zukala, inv. č. 202: 239.

⁹⁶ Conrad Blažek. 1890. *Der Abgestorbene Adel der Preussischen Provinz Schlesien* t. II. (J. Siebmacher's grosses und allgemeines Wappenbuch: in einer neuen, vollständig geordneten und reich vermehrten Auflage mit heraldischen und historisch-genealogischen Erläuterungen. t. VI. Cz. VIII). Nürnberg: Bauer und Raspe, 88.

⁹⁷ Pilnáček. 2010². *Rody starého Slezska*, 128.

⁹⁸ Weltzel. 1881. *Geschichte der Stadt und Herrschaft Ratibor*, 830.

tego w wykazie przeorysz. Helena jako raciborska przełożona jest potwierdzona w latach 1622–1623, z tym że najwcześniej 26 stycznia 1622, najpóźniej 1 marca 1623 r., a ponadto w 1626 r.⁹⁹ Ponieważ w 1624 r. przeoryszą została Marta Bruntańska, dlatego trzeba przyjąć, że Helena była dwukrotnie przełożoną. Stąd Helena piastowała swój urząd w latach 1622–1623 i powtórnie w 1626 r.

26. Julianna, 1631–1634

Nie wymienili jej ani Weltzel, ani Stefaniak. Znana jest jedynie z zatwierdzenia jej przez prowincjała na urządzie przełożonej 29 września 1631 r.¹⁰⁰ Od tego preratu obowiązywała trzyletnia kadencja przeoryszy.

27. Konstancja Clema z Ligoty Dolnej (Nieder Elgoth, Nieder Ellguth), 1637–1640, 1653–1656

Znali ją Weltzel i Stefaniak (1637). Była dwukrotnie zatwierdzana przez prowincjała na urządzie przełożonej: na pierwszą kadencję 20 września 1637 r. i na drugą kadencję 15 lipca 1653 r.¹⁰¹ Weltzel w innej publikacji odnotował ją jako przeoryszkę 4 grudnia 1637 r.¹⁰² Ponadto wystąpiła w dokumencie z 29 czerwca 1655 r.¹⁰³ Uwzględniając jej trzyletnie kadencje, można przyjąć, że Konstancja była raciborską przeoryszą w latach 1637–1640 i 1653–1656.

⁹⁹ NAPr, ČDK IV B 101, kart. 402: 5r, 24r; tamże, ČDKM IV, kart. 200; ArDomKr, Rs 1: 9v; APWr, Rep. 112, nr 114, 128 (dokument z 1656 r.); Grzegorz Kublin. 2016. *XVII-wieczny żywot księżniczki raciborskiej Eufemii w zbiorach Archiwum Państwowego we Wrocławiu* (Studia i Źródła do Dziejów Dominikanów i Dominikanek w Raciborzu. t. I). Opole: Studio Impreso, 81.

¹⁰⁰ ArDomKr, Pp 155: 9.

¹⁰¹ Tamże, Pp 155: 68, 283.

¹⁰² Weltzel. 1896². *Geschichte des Ratiborer Archipresbyterats*, 137.

¹⁰³ ZAOp, HUOp-Kr, inv. č. 312: 228r.

28. Katarzyna Koczynska (Koczenska) z Kornic, 1640–1643, 1650–1653, 1659–1662

Wymienili ją: Weltzel, Błażek¹⁰⁴ i Stefaniak (1643–1653). Jej ojcem był Mikołaj Koczenski z Kornic na Rudnie, a matką Katarzyna Meninger¹⁰⁵. Trzy razy była zatwierdzana przez prowincjała jako przeorysza: 19 października 1640, 17 czerwca 1650 i 25 sierpnia 1659 r.¹⁰⁶ Poświadczona jest z tym tytułem w dokumentach z lat: 1642–1643, 1651–1653, 1659–1662¹⁰⁷. Według Pilnáčka (nr 1073), który powołuje się na materiał źródłowy, piastowała urząd przełożonej 20 czerwca 1653¹⁰⁸, zaś Georg Stiebler wydał jej dokument z 28 lutego 1661 r.¹⁰⁹ Zważywszy, że w latach 1643–1646 przeoryszą była Magdalena Tworkowska, 1647–1650 – Anna Łagiewnicka, 1653–1656 – Konstancja Clema, 1656–1659 – Magdalena Witkowska, należy stwierdzić, że Katarzyna Koczynska piastowała swój urząd przez trzy kadencje: 1640–1643, 1650–1653, 1659–1662.

29. Magdalena Tworkowska z Krawarza, 1643–1646

Nie odnotowali jej ani Weltzel, ani Stefaniak. Została zatwierdzona przez prowincjała na urządzie przeoryszy 21 listopada 1643 r.¹¹⁰ Jednak Weltzel wspomniał o niej jako podprzeoryszy 24 listopada 1643 r.¹¹¹ Próbując wyjaśnić tę sprzeczność, trzeba uwzględnić różnicę czasową między zatwierdzeniem jej na urządzie, co miało miejsce podczas zebrania rady prowincji w Środzie Wielkopolskiej, a powia-

¹⁰⁴ Conrad Błażek. 1894. *Der Abgestorbene Adel der Preussischen Provinz Schlesien* t. III. (J. Siebmacher's großes und allgemeines Wappenbuch: in einer neuen, vollständig geordneten und reich vermehrten Auflage mit heraldischen und historisch-genealogischen Erläuterungen. t. VI. Cz. VIII). Nürnberg: Bauer und Raspe, 139.

¹⁰⁵ Pilnáček. 2010². *Rody starého Slezska*, nr 1073, s. 213; Roman Sękowski. 2017. *Posledni wule czyli ostatnia wola. Czesko-polskie testamenty szlachty księstw opolskiego i raciborskiego z XVII wieku* (Studia i Teksty Źródłowe z Dziejów Księstw Opolskiego i Raciborskiego. t. 7). Opole: Wydawnictwo Piotr Kalinowski Kalety, 102–106.

¹⁰⁶ ArDomKr, Pp 155: 96, 252, 340.

¹⁰⁷ Sękowski. 2017. *Posledni wule*, 102–106; APOp, zesp. 3151, nr 11; APKat-ORac, zesp. 3, nr 40; tamże, zesp. 11, nr 23565A: 25–27; tamże, zesp. 16, nr 5430: 8v; tamże, nr 23: 2r, 3r; APWr, Rep. 112, nr 129; ZAOp, HUOp-Kr, inv. č. 1612, 1665.

¹⁰⁸ Josef Pilnáček. 1991. *Rody starého Slezska*. t. III. Wyd. Karel Müller. Brno: Moravský zemský archiv v Brně, 712. Inaczej, zob. Josef Pilnáček. 2010². *Rody starého Slezska*, 213.

¹⁰⁹ Georg Stiebler. 1914. „Aus der Vergangenheit des Dorfes Bieskau”. *Oberschlesische Heimat* 10: 71.

¹¹⁰ ArDomKr, Pp 155: 143.

¹¹¹ Weltzel. 1881. *Geschichte der Stadt und Herrschaft Ratibor*, 831.

domieniem jej o tym fakcie w Raciborzu. Mając wzgląd na jej trzyletnią kadencję, można przyjąć, że była przeoryszą w latach 1643–1646.

30. Anna Łagiewnicka, 1647–1650

Nie znali jej ani Weltzel, ani Stefaniak. Została zatwierdzona przez prowincjała jako przeorysza 27 maja 1647 r.¹¹² Przyjmując jej trzyletnią kadencję, można uznać, że była raciborską przełożoną w latach 1647–1650.

31. Magdalena Witkowska z Rydułtów (Rudeltau, Rydułtau), 1656–1659.

Wymienili ją Weltzel (1656) i Stefaniak (1653–1656), ale ten ostatni dopisał jej nazwisko Nowina. Magdalena została zatwierdzona przez prowincjała na urządzie przeoryszy 2 sierpnia 1656 r.¹¹³, a w dokumentach wystąpiła z tym tytułem w latach 1656–1658, z tym że najwcześniej 15 grudnia 1656 r., a najpóźniej 29 kwietnia 1658 r.¹¹⁴ Zakładając jej trzyletnią kadencję, można przyjąć, że swój urząd piastowała w latach 1656–1659. W raciborskim klasztorze żyła jeszcze do lat 80. XVII w., co potwierdzają dokumenty aż do 26 grudnia 1680 r.¹¹⁵ Jako zmarła została wspomniana w aktach kapituły prowincjalnej zebranej w Lublinie 26 kwietnia 1681 r.¹¹⁶ A zatem zmarła po 26 grudnia 1680 r. i przed 26 kwietnia 1681 r.

32. Apolonia Hoschek z Belku k. Rybnika, 1662–1665.

Weltzel i Stefaniak nie znali jej. Została zatwierdzona przez prowincjała na urządzie przeoryszy 13 listopada 1662 r.¹¹⁷ Jako raciborska przełożona wystąpiła w dokumentach z lat 1663–1665, z tym że najwcześniej 22 stycznia 1663 r., a naj-

¹¹² ArDomKr, Pp 155: 206.

¹¹³ Tamże, Pp 155: 299.

¹¹⁴ NAPr, ČDKM IV, kart. 200; ZAOp, HUOp-Kr, inv. č. 1612; tamże, inv. č. 1624; tamże, inv. č. 1626; Weltzel. 1896². *Geschichte des Ratiborer Archipresbyterats*, 136.

¹¹⁵ APKat-ORac, zesp. 16, nr 2336, s. 125r; tamże, nr 7975, s. 8v; APOp, zesp. 121, nr 110.

¹¹⁶ Madura. t. II, 877.

¹¹⁷ ArDomKr, Pp 155: 380.

później 8 października 1665 r.¹¹⁸ A zatem była przeoryszą w Raciborzu w latach 1662–1665. Jako żyjąca w raciborskim klasztorze jest poświadczona do 27 lutego 1671 r.¹¹⁹ Została wspomniana jako zmarła w aktach kapituły prowincjalnej zebrałej w Lublinie 26 kwietnia 1681 r.¹²⁰ Stąd zmarła po 30 kwietnia 1678 r. (wcześniejsza kapituła w Krakowie) i przed 26 kwietnia 1681 r.

33. Marianna Ohm, 1665–1668

Wyliczyli ją Weltzel i Stefaniak (1668), z tym że ten ostatni błędnie zapisał jej nazwisko: Olym. Jako przeorysza została zatwierdzona przez prowincjała 28 listopada 1665 r.¹²¹ i wystąpiła w dokumencie z 24 czerwca 1668 r.¹²² Uwzględniając jej trzyletnią kadencję, można przyjąć, że była raciborską przełożoną w latach 1665–1668. W klasztorze żyła jeszcze 27 lutego 1671 r.¹²³

34. Katarzyna Paczynska z Wielkiej Paczyny, 1668–1671

Nie ma jej w wykazie przeorysz Weltzla, chociaż wspomniał o niej w innym miejscu tej samej publikacji pod datą 5 grudnia 1669 r.¹²⁴ Odnotował ją Stefaniak (1670). 24 czerwca 1668 r. wystąpiła jako podprzeorysza w Raciborzu¹²⁵. Jako przeorysza została zatwierdzona przez prowincjała 29 grudnia 1668 r.¹²⁶, a w dokumentach widnieje z tym tytułem w latach 1669–1671¹²⁷. A zatem była raciborską przełożoną w latach 1668–1671.

¹¹⁸ ZAOp-POł, AO, inv. č. 1074, kart. 294, sign. Ba9; APOp, zesp. 3151, nr 2; ZAOp, HUOp-Kr, inv. č. 1665; APKat-ORac, zesp. 16, nr 1698, s. 4v; ArDomKr, Rs 1.

¹¹⁹ APKat-ORac, zesp. 16, nr 7975: 8v.

¹²⁰ Madura. t. II, 877.

¹²¹ ArDomKr, Pp 155: 425.

¹²² APKat-ORac, zesp. 16, nr 2336, s. 124r, 125r.

¹²³ Tamże, nr 7975, s. 8v.

¹²⁴ Weltzel. 1881. *Geschichte der Stadt und Herrschaft Ratibor*, 832.

¹²⁵ APKat-ORac, zesp. 16, nr 2336: 125r.

¹²⁶ ArDomKr, Pp 155: 458–459.

¹²⁷ APKat-ORac, zesp. 16, nr 7975: 8v; APOp, zesp. 3151, nr 13; ZAOp, HUOp-Kr, inv. č. 312: 1v, 7r, 8r; Walenty Ratiboriensis. 1670. *Praktyka duchowna*. Kraków: Baltazar Śmieszkwic, dedykacja; Weltzel. 1881. *Geschichte der Stadt und Herrschaft Ratibor*, 832; Weltzel. 1896². *Geschichte des Ratiborer Archipresbyterats*, 608.

35. Barbara Przecieszynska z Przecieszyna, 1672–1675

Nie była znana Weltzlowi i Stefaniakowi. 27 lutego 1671 r.¹²⁸ wystąpiła jako podprzeorysza. Została zatwierdzona przez prowincjała na urzędzie przeoryszy 21 stycznia 1672 r.¹²⁹ i z takim tytułem występowała w latach 1672–1674¹³⁰. Zważywszy na jej trzyletnią kadencję, można przyjąć, że raciborską przełożoną była w latach 1672–1675. Jako zmarła została wspomniana w aktach kapituły prowincjalnej zebranej w Lublinie 26 kwietnia 1681 r. Stąd zmarła po 30 kwietnia 1678 r. (wcześniejsza kapituła w Krakowie) i przed 26 kwietnia 1681 r.¹³¹

36. Konstancja Skal z Ligoty Wielkiej (Groß Ellguth, Groß Elgot), 1675–1678, 1682–1685, 1691–1694

Wymienili ją Weltzel i Stefaniak (1684, 1692–1693). Urodziła się ok. 1628 r. Profesję zakonną złożyła ok. 1648 r. Urząd raciborskiej przełożonej piastowała trzykrotnie. Pierwszy raz została zatwierdzona przez prowincjała 18 lutego 1675, drugi – 13 września 1682, a trzeci – 17 grudnia 1691 r.¹³² Dokumenty poświadczają ją na tym urzędzie w latach 1675–1677¹³³, 1682–1685¹³⁴, 1691–1693¹³⁵. Bez tytułu przeoryszy wystąpiła 1 sierpnia 1678 r. i 26 grudnia 1680 r.¹³⁶ Uwzględniając trzyletnie kadencje, można przyjąć, że była raciborską przełożoną w latach 1675–1678, 1682–1685 i 1691–1694. Zmarła 22 listopada 1710 r. w wieku 82 lat i będąc 62 lata po profesji¹³⁷.

¹²⁸ APKat-ORac, zesp. 16, nr 7975: 8v.

¹²⁹ ArDomKr, Pp 155: 498.

¹³⁰ ZAOp, HUOp-Kr, inv. č. 312: 14v, 17r, 20v, 22v, 27v, 31v, 38v, 43v, 51v, 63v, 69v, 72r, 79v, 82v, 90v, 92v, 97r; APKat-ORac, zesp. 16, nr 3654: 9v.

¹³¹ Madura. t. II, 877.

¹³² ArDomKr, Pp 38: 15, 122, 249.

¹³³ ZAOp, HUOp-Kr, inv. č. 312: 105v, 108v, 109v, 121v, 123v, 126v, 134v, 160v, 162r.

¹³⁴ APOp, zesp. 152, nr 27; ZAOp, HUOp-Kr, inv. č. 312: 208v, 213r, 217r, 220v, 221r, 223r, 224v, 226r; APWr, Rep. 112, nr 136; ZAOp, Pozustałost Josefa Zukala, inv. č. 205: 258v; APOp, zesp. 152, nr 27 (dokument z 12 marca 1685 r.).

¹³⁵ APKat-ORac, zesp. 16, nr 3654: 8v; ZAOp, HUOp-Kr, inv. č. 955, 1185; APWr, Rep. 112, nr 138; ZAOp, Pozustałost Josefa Zukala, inv. č. 205: 258v.

¹³⁶ ArDomKr, Rs 1: 22r–22v, 23r; APOp, zesp. 121, nr 110.

¹³⁷ Kublin. 2017. „Raciborskie dominikanki w nekrologach”, 184.

37. Domicela (Domitilla) Anna Tilgner z Krępic (Krampitz) k. Środy Śląskiej, 1678–1681, 1688–1691, 1698–1701

Znali ją Weltzel (1657, 1687–1701) i Stefaniak (1657, 1689–1692, 1695–1701), którzy za szeroko określili okresy sprawowania przez nią rządów w Raciborzu i błędnie nazywali ją Dominiką. Stefaniak również nietrafnie oddał miejsce jej pochodzenia, myląc Krapkowice (niem. Krapitz) z Krępicami (niem. Krampitz). Domicela była trzykrotnie zatwierdzana przez prowincjała na urząd przeorowsy: 21 marca 1678, 29 listopada 1688 i 11 marca 1698 r.¹³⁸ W dokumentach wystąpiła z tym tytułem w latach: 1678–1680¹³⁹, 1699–1701¹⁴⁰, a bez niego – 28 lutego 1684 r.¹⁴¹ Zważywszy na trzyletnie kadencje, można uznać, że Anna Domicela była przełożoną w latach 1678–1681, 1688–1691 i 1698–1701. Zmarła 14 kwietnia 1701 r.¹⁴²

38. Barbara Rozalia Tamfeld z Tamfaldu, 1681–1682

Odnotali ją Weltzel i Stefaniak (1682). Została zatwierdzona przez prowincjała na urządzie przeorowsy 2 maja 1681 r.¹⁴³ Widnieje z tym tytułem w dokumentach z lat 1681–1682¹⁴⁴. Ostatni raz pojawiła się 9 maja 1682 r.¹⁴⁵ Tymczasem 13 września 1682 r.¹⁴⁶ została zatwierdzona przeoryszą Konstancja Skal. Wydaje się, że Barbara Rozalia Tamfeld zmarła po 9 maja 1682 r. i przed 13 września 1682 r. To tłumaczyłoby przedwczesną zmianę na urządzie.

¹³⁸ ArDomKr, Pp 38: 60, 198, 312.

¹³⁹ Tamże, Pp 369; tamże, Rs 1, s. 22r, 22v, 23r; ZAOp, HUOp-Kr, inv. č. 312: 170v, 175r, 185r; APOp, zesp. 121, nr 110.

¹⁴⁰ ArWr, II b 110: 213; ZAOp, HUOp-Kr, inv. č. 1687.

¹⁴¹ APWr, Rep. 112, nr 136.

¹⁴² Weltzel. 1881. *Geschichte der Stadt und Herrschaft Ratibor*, 844; Hermann Schaffer. 1883. *Geschichte einer schlesischen Liebfraueugilde seit dem Jahre 1343. Ein Beitrag zu der Geschichte der Gilden und religiösen Bruderschaften. Nach Urkunden und handschriftlichen Quellen verfaßt*. Ratibor: Verlag der Literarischen Bruderschaft, XXXIII (nr 500).

¹⁴³ ArDomKr, Pp 38: 108.

¹⁴⁴ APWr, Rep. 112, nr 135; APKat-ORac, zesp. 11, nr 23565 A; ZAOp, HUOp-Kr, inv. č. 312: 191v–192r; ZAOp, Pozüstalost Josefa Zukala, inv. č. 206: 186r.

¹⁴⁵ ZAOp, HUOp-Kr, inv. č. 312: 191v–192r.

¹⁴⁶ ArDomKr, Pp 38: 122.

39. Hiacynta Eleonora Hoscek (Hossek) z Belku (Belk), 1685–1688, 1701–1704, 1709–1711, 1718–1721

Wymienili ją Weltzel, Zukał i Stefaniak (1688, 1710–1711, 1719–1721)¹⁴⁷. Wspomnił o niej również Błażek (1688)¹⁴⁸ i Pilnáček (1710–1711)¹⁴⁹. Urodziła się ok. 1639 r., a profesję zakonną złożyła ok. 1655 r. Została czterokrotnie zatwierdzona przez prowincjała na urządzie przeoryszy: 12 października 1685, 13 kwietnia 1701, 28 lutego 1709 i 10 lipca 1718 r.¹⁵⁰ Z tym tytułem wystąpiła w dokumentach z lat: 1685–1688¹⁵¹, 1701–1702¹⁵², 1710–1711¹⁵³ i 1719–1721¹⁵⁴. Była ustanawiana wikarią *in capite*: 26 października 1711 i 12 czerwca 1721 r.¹⁵⁵ Uwzględniając trzyletnie kadencje, można przyjąć, że była przeoryszą w latach: 1685–1688, 1701–1704, 1709–1711 i 1718–1721. Zmarła 17 sierpnia 1723 r. w wieku 84 lat i będąc 68 lat po profesji¹⁵⁶.

40. Urszula Logau, 1695–1698

Wspomnił o niej Weltzel (1695) i Stefaniak (1693–1695). Urodziła się ok. 1642 r., a profesję zakonną złożyła ok. 1658 r. Została zatwierdzona przez prowincjała na urządzie przeoryszy 11 lutego 1695 r.¹⁵⁷ Uwzględniając trzyletnią kadencję, można przyjąć, że urząd piastowała w latach 1695–1698. Zmarła 2 października 1714 r. w wieku 72 lat i będąc 56 lat po profesji¹⁵⁸.

¹⁴⁷ ZAOp, Pozůstalost Josefa Zukała, inv. č. 198: 371.

¹⁴⁸ Błażek. 1894. *Der Abgestorbene Adel*. t. III, 16.

¹⁴⁹ Pilnáček. 2010². *Rody starého Slezska*, nr 6: 10.

¹⁵⁰ ArDomKr, Pp 38: 165, 354; NAPr, ŘD 10: 279 (152v), 538.

¹⁵¹ ZAOp-POł, AO, inv. č. 1074, kart. 294, sign. Ba9; APWr, Rep. 112, nr 137; Weltzel. 1881. *Geschichte der Stadt und Herrschaft Ratibor*, 833.

¹⁵² ZAOp, HUOp-Kr, inv. č. 1687, 1695; Archiv hlavního města Prahy, Sbirka A 4, sign. AMP PGL II – 3646, inv. č. 4165.

¹⁵³ ZAOp, HUOp-Kr, inv. č. 1733; APKat-ORac, zesp. 16, nr 3654: 5v.

¹⁵⁴ APKat-ORac, zesp. 16, nr 24: 48r, 48v, 51r, 51v, 53r, 53v, 67r, 67v, 70v, 108r; ArWr, II b 110: 49–50; APKat-ORac, zesp. 11, nr 1841: 1v.

¹⁵⁵ NAPr, ŘD 10: 353 (166v), 596.

¹⁵⁶ Kublin. 2017. „Raciborskie dominikanki w nekrologach”, 179.

¹⁵⁷ ArDomKr, Pp 38: 283.

¹⁵⁸ Kublin. 2017. „Raciborskie dominikanki w nekrologach”, 180.

41. Maria Egipcjanka Paczek (Patzek) z Wratinow¹⁵⁹, 1704–1707

Wymienił ją Weltzel (1705), nazywając ją Pazkówną, i Stefaniak (1705), błędnie zmieniając jej nazwisko na Paskówna. W klasztorze żyła już ok. 1686/1688¹⁶⁰. Została zatwierdzona przez prowincjała na urządzie przeorowsy 15 maja 1704 r.¹⁶¹ Dokument z 23 sierpnia 1705 r. potwierdza ten tytuł¹⁶². 18 marca 1707 r. została ustanowiona wikarią *in capite*¹⁶³. Można przyjąć, że była raciborską przeorowszą w latach 1704–1707. Zmarła 26 marca 1708 r.¹⁶⁴

42. Eufrazja Golkowska, 1707–1709

Znali ją Weltzel i Stefaniak (1708). Urodziła się ok. 1643 r., a profesję zakonną złożyła ok. 1662 r. Została zatwierdzona przez prowincjała na urządzie przeorowsy 3 czerwca 1707 r.¹⁶⁵ Zmarła 20 lutego 1709 r. w wieku 66 lat i będąc 47 lat po profesji¹⁶⁶. Ponieważ zmarła w 1709 r., czyli przed upływem kadencji, dlatego trzeba stwierdzić, że była raciborską przełożoną w latach 1707–1709.

43. Róża Gawłowska z Grimalow (Grzymalów?), 1712–1715

Weltzel i Stefaniak wykazali ją w latach 1712–1714. Ustalenia Weltzla przejął Błażek, a od niego Pilnáček (nr 863)¹⁶⁷. Urodziła się ok. 1661 r., a profesję zakonną złożyła ok. 1678 r. Została zatwierdzona przez prowincjała na urządzie prze-

¹⁵⁹ Miejscowość trudna do zidentyfikowania. Być może chodzi o: Wrocimowice albo Wrociszów, zob. Pilnáček. 2010². *Rody starého Šlezska*, nr 1305: 255.

¹⁶⁰ Hugo Sterba. 1871. *Matka Boża. Powieść z opowiadania ludowego. Z dodatkiem zawierającym w sobie Kronikę o kościele i obrazie Matki Bożej na Starejwsi przy Raciborzu*. Racibórz: Riedinger, 65.

¹⁶¹ ArDomKr, Pp 38: 387.

¹⁶² APWr, Rep. 112, nr 142; Weltzel. 1881. *Geschichte der Stadt und Herrschaft Ratibor*, 844.

¹⁶³ NAPr, ŘD 10: 228 (100r).

¹⁶⁴ Weltzel. 1881. *Geschichte der Stadt und Herrschaft Ratibor*, 844; Schaffer. 1883. *Geschichte einer schlesischen Liebfraueugilde*, XXXIII (nr 521); Kublin. 2017. „Raciborskie dominikanki w nekrologach”, 184.

¹⁶⁵ NAPr, ŘD 10: 244 (108r), 245 (108v).

¹⁶⁶ Kublin. 2017. „Raciborskie dominikanki w nekrologach”, 184.

¹⁶⁷ Błażek. 1890. *Der Abgestorbene Adel*. t. II, 38; Pilnáček. 2010². *Rody starého Šlezska*, 183.

oryszy 24 marca 1712 r.¹⁶⁸ W dokumentach z tym tytułem wystąpiła w 1712 r.¹⁶⁹ Zważywszy na trzyletnią kadencję, można przyjąć, że była raciborską przełożoną w latach 1712–1715. Zmarła 5 lipca 1730 r. w wieku 69 lat i będąc 52 lata po profesji¹⁷⁰.

44. Magdalena Januschowska z Wyszogrodu, 1715–1718

Jest znana Weltzłowi i Stefaniakowi (1715–1718). Urodziła się ok. 1666 r., a profesję zakonną złożyła ok. 1682 r. Jako podprzeorysza wystąpiła 10 października 1713 r. Została zatwierdzona przez prowincjała na urządzie przeoryszy 13 kwietnia 1715 r.¹⁷¹ Z tym tytułem wystąpiła w dokumentach z lat 1715–1718¹⁷². Stąd można stwierdzić, że była raciborską przełożoną w latach 1715–1718. Zmarła 26 kwietnia 1724 r. w wieku 58 lat i będąc 42 lata po profesji¹⁷³.

45. Franciszka Cellari z Rautenek, 1721–1724

Wspomnieli o niej Weltzel i Stefaniak (1722–1724). Urodziła się ok. 1669 r., a profesję zakonną złożyła ok. 1687 r. Została zatwierdzona przez prowincjała na urząd przeoryszy 24 lipca 1721 r.¹⁷⁴ Z tym tytułem występuje w dokumentach z 1723 r.¹⁷⁵ Zważywszy na trzyletnią kadencję, można przyjąć, że piastowała urząd raciborskiej przełożonej w latach 1721–1724. Zmarła 14 maja 1740 r. w wieku 71 lat i będąc 53 lata po profesji¹⁷⁶.

¹⁶⁸ NAPr, ŔD 10: 371 (175v).

¹⁶⁹ Weltzel. 1896². *Geschichte des Ratiborer Archipresbyterats*, 135; APKat-ORac, zesp. 16, nr 3654: 6r.

¹⁷⁰ Kublin. 2017. „Raciborskie dominikanki w nekrologach”, 179.

¹⁷¹ NAPr, ŔD 10: 398, 414.

¹⁷² APKat-ORac, zesp. 16, nr 2336: 122–123; APWr, Rep. 112, nr 145; APKat-ORac, zesp. 16, nr 24: 14v, 17v, 23r, 27v–28r, 31v; Weltzel. 1896². *Geschichte des Ratiborer Archipresbyterats*, 138–139.

¹⁷³ Kublin. 2017. „Raciborskie dominikanki w nekrologach”, 179.

¹⁷⁴ NAPr, ŔD 10: 598-599; NAPr, ŔD 13: 26.

¹⁷⁵ NAPr, ŔD 13: 57; ZAOp, HUOp-Kr, inv. č. 1733; APKat-ORac, zesp. 16, nr 24: 82r.

¹⁷⁶ Kublin. 2017. „Raciborskie dominikanki w nekrologach”, 178.

46. Cecylia Naefe z Objazdy (Obischau) k. Namysłowa, 1724–1727, 1736–1739

Wymienili ją Weltzel i Stefaniak (1724–1727, 1737–1739). Urodziła się ok. 1674 r., a profesję zakonną złożyła ok. 1695 r. Była dwukrotnie zatwierdzana przez prowincjała na urzędzie przeoryszy: 17 sierpnia 1724 i 5 grudnia 1736 r.¹⁷⁷ Z tym tytułem występuje w dokumentach z lat 1724–1727¹⁷⁸ i 1737–1739¹⁷⁹. 6 sierpnia 1727 r. została ustanowiona wikarią *in capite*¹⁸⁰. Zważywszy na trzyletnią kadencję, można przyjąć, że była raciborską przełożoną w latach 1724–1727 i 1736–1739. Zmarła 7 maja 1747 r. w wieku 73 lat i będąc 52 lata po profesji¹⁸¹.

47. Rozalia Gitzler, 1727–1730

Znali ją Weltzel i Stefaniak (1727–1729). Urodziła się ok. 1672 r., a profesję zakonną złożyła ok. 1688 r. Została zatwierdzona przez prowincjała na urzędzie przeoryszy 7 września 1727 r.¹⁸² Z tym tytułem widnieje w dokumentach z lat 1727–1730¹⁸³. 2 października 1730 r. była już wikarią¹⁸⁴. Można więc stwierdzić, że w latach 1727–1730 pełniła urząd raciborskiej przełożonej. Zmarła 26 sierpnia 1741 r. w wieku 69 lat i będąc 53 lata po profesji¹⁸⁵.

48. Benedykta Zuzanna Mitrowska z Mitrowitz i Nemischl, 1730–1733, 1733–1736

Wymienili ją Weltzel i Stefaniak (1731–1736). Urodziła się ok. 1683 r., a profesję zakonną złożyła ok. 1701 r. Dwukrotnie była zatwierdzana przez prowincjała

¹⁷⁷ NAPr, ŘD 13: 87, 300.

¹⁷⁸ APKat-ORac, zesp. 11, nr 27102: 11v; NAPr, ČDK, IV D 7, kart. 591, inv. č. 761; APOp, zesp. 1211, nr 8232: 23; APOp, zesp. 1798, nr 3833: 5r–v.

¹⁷⁹ AParWNMPRac, B 18.15, vol. II; NAPr, ČDK, inv. č. 761, sign. IV D 7, kart. 591; APOp, zesp. 1798, nr 2248: 3r; ZAOp, HUOp-Kr, inv. č. 955, 1740.

¹⁸⁰ NAPr, ŘD 13: 135.

¹⁸¹ Kublin. 2017. „Raciborskie dominikanki w nekrologach”, 181.

¹⁸² NAPr, ŘD 13, s. 87, 129, 136, 188, 237, 284, 409.

¹⁸³ APKat-ORac, zesp. 16, nr 24: 91v; APWr, Rep. 112, nr 148, 149; ArDomKr, S 43/13/5.

¹⁸⁴ APKat-ORac, zesp. 16, nr 24: 114v.

¹⁸⁵ Kublin. 2017. „Raciborskie dominikanki w nekrologach”, 179.

na stanowisku przeoryszy: 3 października 1730 i 27 października 1733 r.¹⁸⁶ Z tym tytułem widnieje w dokumentach z lat 1731–1733 i 1734–1736¹⁸⁷. Dwukrotnie była ustanawiana wikarią *in capite*: 24 września 1733 i 20 października 1736 r.¹⁸⁸ Uwzględniając trzyletnią kadencję przeoryszy, można przyjąć, że pełniła ten urząd w latach 1730–1733 i 1733–1736. Zmarła 7 lipca 1739 r. w wieku 56 lat i będąc 38 lat po profesji¹⁸⁹.

49. Józefa Zatzwilichowska z Zawiści (Zawitz), 1740–1743

W swoich zestawieniach ujęli ją Weltzel i Stefaniak (1740–1743). Urodziła się ok. 1692 r., a profesję zakonną złożyła ok. 1710 r. Jako przeorysza wystąpiła w dokumentach z lat 1740–1742, z tym że najwcześniej 2 stycznia 1740 r., a najpóźniej 2 listopada 1742 r.¹⁹⁰ Zmarła 29 stycznia 1743 r. w wieku 51 lat i będąc 33 lata po profesji¹⁹¹. Na podstawie powyższych informacji, zważywszy na trzyletnią kadencję przeoryszy, można przyjąć, że w latach 1740–1743 była raciborską przełożoną, z tym że najdłużej do początku 1743 r., gdyż 15 stycznia 1743 r. przeoryszą była już Augustyna Fragstein.

50. Augustyna Fragstein z Naczęsławic (Nimsdorf), 1743–1744

Wspomnieli ją zarówno Weltzel (1743), jak i Stefaniak (1743–1744). Urodziła się ok. 1689 r., a profesję zakonną złożyła ok. 1710 r. Jako przeorysza wystąpiła w dokumentach z 1743 r., z tym że najwcześniej 15 stycznia 1743 r., a najpóźniej

¹⁸⁶ NAPr, ŔD 13: 172, 236.

¹⁸⁷ APKat-ORac, zesp. 16, nr 280: 32r; ArDomKr, S 43/13/5; NAPr, ĆDK, inv. ĉ. 761, sign. IV D 7, kart. 591; APOp, zesp. 9, nr 120; APKat-ORac, zesp. 16, nr 7975: 9r; Kublin. 2016. *XVIII-wieczny ęywot księżniczki raciborskiej Eufemii*, 81; MuzRac, MR-H-2264, nr 36; APArWNMPRac, B 18.15, vol. II; APWr, zesp. 8, nr 27: 25; Milan Šmerda. 1958. „Opolskie i kozielskie majątki kameralne w latach 1666–1727”. *Sobótka* 13 (4): 576–577.

¹⁸⁸ NAPr, ŔD 13: 235, 298.

¹⁸⁹ Kublin. 2017. „Raciborskie dominikanki w nekrologach”, 180.

¹⁹⁰ ArDomKr, S 43/13/5; APArWNMPRac, B 18.15, vol. II; ZAOp, HUOp-Kr, inv. ĉ. 955; APOp, zesp. 1798, nr 3373: 3v; MuzRac, MR-H-2264, nr 95; APKat-ORac, zesp. 119, nr 891: 6r (5r); APKat-ORac, zesp. 11, nr 2700: 34v; Grzegorz Kublin. 2018. *Dzieło Reginalda Brauna z 1741 roku poświęcone księżniczce raciborskiej Eufemii* (Studia i Źródła do Dziejów Dominikanów i Dominikanek w Raciborzu. t. II). Opole: Studio Impreso, 13–14.

¹⁹¹ Kublin. 2017. „Raciborskie dominikanki w nekrologach”, 183.

13 listopada 1743 r.¹⁹² Zmarła 22 lutego 1744 r. jako przeorysza w wieku 55 lat i będąc 34 lata po profesji¹⁹³. Stąd można przyjąć, że piastowała urząd raciborskiej przełożonej w latach 1743–1744, z tym że do 22 lutego 1744 r.

51. Martyna Skal z Ligoty Wielkiej (Groß Ellguth, Groß Elgot), 1744–1747, 1747–1750

Znali ją Weltzel i Stefaniak (1744–1749). Ustalenia Weltzla przejął Zukał¹⁹⁴. Urodziła się ok. 1691 r. w Pszczynie, a profesję zakonną złożyła ok. 1709 r. Dwukrotnie pełniła kadencję przeoryszy. Za pierwszym razem wybory dokonały się 27 marca 1744 r.¹⁹⁵ Jako przeorysza poświadczona jest w dokumentach z lat 1744–1749, z tym że najwcześniej 10 kwietnia 1744 r., a najpóźniej 1 października 1749 r.¹⁹⁶ W latach 1750–1751 była podprzeoryszą¹⁹⁷. Zważywszy na trzyletnią kadencję przeoryszy, można przyjąć, że piastowała ten urząd w latach 1744–1747 i 1747–1750. Zmarła 28 lutego 1752 r. w wieku 61 lat i będąc 43 lata po profesji¹⁹⁸.

52. Innocencja Wallis, 1750–1753

Wymienili ją Weltzel i Stefaniak (1750–1753). Wspomnił o niej również Błażek (1750)¹⁹⁹. Urodziła się ok. 1690 r. w Trzebnicy, a profesję zakonną złożyła ok. 1713 r. Dokumenty z lat 1750–1752 poświadczają ją jako przeoryszę najwcze-

¹⁹² APKat-ORac, zesp. 16, nr 7975: 9v; tamże, zesp. 11, nr 1882: 4r; AParWNMPRac, B 18.15, vol. II.

¹⁹³ MZABr, E 16, B-knihy, kart. 4, sign. 9: 29v; Kublin. 2017. „Raciborskie dominikanki w nekrologach”, 178.

¹⁹⁴ ZAOp, Pozustałość Josefa Zukala, inv. č. 205: 258v.

¹⁹⁵ Weltzel. 1896². *Geschichte des Ratiborer Archipresbyterats*, 36.

¹⁹⁶ *Catalogus alphabeticus Fratrum Ordinis Praedicatorum Provinciae Bohemiae, cum expressione, patriae, conventuum, affiliationis, dierum, mensium, annorum nativitatis, professionis, et conventuum, in quibus assignati degunt. Pro anno MDCCXLVI*. 1746. Pragae: Joannes C. Hraba; APWr, Rep. 110, nr 67; AParWNMPRac, B 18.15, vol. II; APOp, zesp. 1211, nr 8597: 26; Weltzel. 1881. *Geschichte der Stadt und Herrschaft Ratibor*, 835; ArDomKr, S 43/13/5; APOp, zesp. 1798, nr 4528: 28v; APKat-ORac, zesp. 11, nr 1754: 3v; APOp, zesp. 1798, nr 3855: 9r.

¹⁹⁷ AGOP, XIV Liber E, 811 (905)–813 (907); ArDomKr, S 43/13/5.

¹⁹⁸ Kublin. 2017. „Raciborskie dominikanki w nekrologach”, 182.

¹⁹⁹ Błażek. 1890. *Der Abgestorbene Adel*. t. II, 140.

śniej 17 listopada 1750 r., a najpóźniej 31 grudnia 1752 r.²⁰⁰ Ponieważ Martyna Skal w 1750 r. (po sześcioletnim okresie rządów) była podprzeoryszą, dlatego można przyjąć, że zmiana na urzędzie raciborskiej przeoryszy dokonała się przed 17 listopada 1750 r. Zważywszy na trzyletnią kadencję przeoryszy, można przyjąć, że Innocencja pełniła ten urząd w latach 1750–1753. W 1756 r. była radną²⁰¹. Zmarła 13 stycznia 1763 r. w wieku 73 lat i będąc 50 lat po profesji²⁰².

53. Ernestyna Naefe z Objazdy (Obischau) k. Namysłowa, 1753–1756, 1756–1759.

Wspomnieli o niej Weltzel i Stefaniak (1753–1758). Urodziła się w 1703 r. w Raciborzu, a profesję zakonną złożyła w 1720 r.²⁰³ Dwukrotnie była wybierana na raciborską przełożoną. Z tym tytułem występuje w dokumentach z lat 1753–1759, z tym że najwcześniej 29 sierpnia 1753 r., a najpóźniej 2 sierpnia 1759 r.²⁰⁴ Uwzględniając trzyletnią kadencję przeoryszy, można przyjąć, że Ernestyna piastowała ten urząd w latach 1753–1756 i 1756–1759. Zmarła 14 kwietnia 1768 r. w wieku 66 lat i będąc 47 lat po profesji²⁰⁵.

54. Teresa Rostek z Bzia (Goldmannsdorf), 1759–1762, 1762–1763

Ujęli ją w swoich zestawieniach Weltzel i Stefaniak (1760–1762). Urodziła się ok. 1707 r. w Cieszynie, a profesję zakonną złożyła ok. 1726 r. Jako przeorysza poświęcona jest w dokumentach z lat 1760–1763 – najwcześniej 18 grudnia 1760 r.,

²⁰⁰ AGOP, XIV Liber E, 811 (905)–813 (907); APKat-ORac, zesp. 119, nr 891: 33r (25r); Ar-DomKr, S 43/13/5; APOp, zesp. 1798, nr 2248: 5r; tamże, nr 3833: 7r, 9r; MZABr, G 1, nr 10040; *Catalogus alphabeticus Fratrum Ordinis Praedicatorum Provinciae Bohemiae, cum expressione patriae, conventuum, affiliationis, dierum, mensium, annorum nativitatis, professionis et conventuum, in quibus assignati degunt. Pro anno MDCCLII. 1752.* Pragae: Ignatius C. Pruscha; AParWNMPRac, B 18.15, vol. II.

²⁰¹ AGOP, XIII 92023.

²⁰² Kublin. 2017. „Raciborskie dominikanki w nekrologach”, 183.

²⁰³ CodSil. t. II: XXVIII.

²⁰⁴ APKat-ORac, zesp. 11, nr 23565 A; AParWNMPRac, B 18.15, vol. II; APOp, zesp. 1798, nr 4602: 2v; AGOP, XIII 92023; APOp, zesp. 1798, nr 3687: 3v; APKat-ORac, zesp. 11, nr 1353: 3r; APKat-ORac, zesp. 11, nr 27126: 2v; APKat-ORac, zesp. 16, nr 36: 4r, 7r.

²⁰⁵ Kublin. 2017. „Raciborskie dominikanki w nekrologach”, 181.

a najpóźniej 26 marca 1762 r.²⁰⁶ Wydawałoby się, że była jedną kadencję raciborską przełożoną. Jednak pismo z 3 lipca 1762 r. przekonuje, że pełniła dwie kadencje²⁰⁷. Stąd należałoby przyjąć, że urząd przeoryszy piastowała w latach 1759–1762 i 1762–1763. Zmarła 21 maja 1763 r. w wieku 56 lat i będąc 37 lat po profesji²⁰⁸. Ponieważ zmarła w maju 1763 r., a 22 kwietnia 1763 r. przeoryszą była już Joanna Swietlig, dlatego zmiana na urządzie musiała nastąpić przed 22 kwietnia 1763 r. Błażek uważał, że zmarła jako mistrzyni nowicjatu²⁰⁹. Nie wydaje się, aby ta informacja była wiarygodna.

55. Joanna Swietlig (Schwietlig, Swietlick) z Ujeżdźca (Gesäß), 1763–1766

Wymienili ją Weltzel i Stefaniak (1763–1766). Urodziła się ok. 1706 r. w Trenoczynie (niegdyś Węgry, a dziś Słowacja), a profesję zakonną złożyła ok. 1726 r. Jako przeorysza jest poświadczona w latach 1763–1766, z tym że najwcześniej 22 kwietnia 1763 r., a najpóźniej 21 czerwca 1766 r.²¹⁰ Stąd można przyjąć, że była raciborską przełożoną w latach 1763–1766. Zmarła 23 kwietnia 1773 r. w wieku 67 lat i będąc 47 lat po profesji²¹¹.

56. Aniela Rohowska z Kornic, 1766–1768

Wspomnieli ją Weltzel i Stefaniak (1766–1768). Urodziła się ok. 1701 r. w Raciborzu, a profesję zakonną złożyła ok. 1719 r. Została wybrana na przeoryszę 11 lipca 1766 r.²¹² Z tym tytułem wystąpiła w dokumentach z lat 1766–1768 – naj-

²⁰⁶ APOp, zesp. 1211, nr 8597: 30; tamże, nr 8232: 35; APKat-ORac, zesp. 11, nr 1841: 4r; APOp, zesp. 1798, nr 3670: 2r; tamże, nr 3824: 75; tamże, nr 3843: 12v; tamże, nr 3759: 6r; tamże, nr 3794: 2r; tamże, nr 2242: 3r; tamże, nr 3810: 2r.

²⁰⁷ *Soror Maria Theresia Rosteckin Priorissa Rattiboriensis rehabilitatur in secundo triennio*. Fabianus M. Madura. Wyd. *Acta Diaetarum Congregationis B. Ceslai in Silesia ab Anno 1756–1808*, ArDomKr, Kc 1, 245.

²⁰⁸ Kublin. 2017. „Raciborskie dominikanki w nekrologach”, 181.

²⁰⁹ Błażek. 1890. *Der Abgestorbene Adel*. t. II, 107.

²¹⁰ AGOP, XIII 92023; APOp, zesp. 1798, nr 3801: 3r; tamże, nr 3721: 3r, 5r; tamże, nr 3807: 2; tamże, nr 3866: 3r; tamże, nr 3829: 3v; tamże, nr 3703: 2r; tamże, nr 3805: 2r; AParWNMPRac, B 18.15, vol. II; APKat-ORac, zesp. 11, nr 4/120: 1v; tamże, zesp. 119, nr 891: 47r (34r); tamże, zesp. 11, nr 1863: 2; tamże, zesp. 119, nr 789.

²¹¹ Kublin. 2017. „Raciborskie dominikanki w nekrologach”, 183.

²¹² ArWr, V C 4 a.

wcześniej 11 listopada 1766 r., a najpóźniej 12 grudnia 1768 r.²¹³ Stąd można uznać, że była raciborską przełożoną w latach 1766–1768. Zmarła 13 grudnia 1768 r. w wieku 67 lat i będąc 49 lat po profesji²¹⁴.

57. Róża Maubeuge (Momböschin), 1769–1772

Znali ją Weltzel i Stefaniak (1769–1772). Urodziła się ok. 1720 r. w Nowym Świętowie, a profesję zakonną złożyła ok. 1741 r. Jako przeorysza poświadczona jest w latach 1769–1772, z tym że najwcześniej 10 marca 1769 r., a najpóźniej 17 stycznia 1772 r.²¹⁵ Zmarła 23 lub 31 marca 1796 r. w wieku 76 lat i będąc 55 lat po profesji²¹⁶.

58. Józefa Schweinichen z Chelmca (Kolbnitz), 1772–1775, 1775–1778

W swoich zestawieniach ujęli ją Weltzel i Stefaniak (1772–1778). Urodziła się 7 czerwca 1721 r. w Łące k. Pszczyny, a profesję zakonną złożyła 11 lutego 1745 r.²¹⁷ Dwukrotnie była wybierana na przeoryszkę, o czym przekonuje regest z 26 listopada 1774 r.²¹⁸ Z tym tytułem poświadczona jest w dokumentach z lat 1772–1778, z tym że najwcześniej 1 marca 1772 r., a najpóźniej 18 marca 1778 r.²¹⁹ Uwzględniając trzyletnią kadencję przeoryszy, można przyjąć, że piastowała ten urząd w latach 1772–1775 i 1775–1778. Zmarła 27 września 1782 r. w wieku 60 lat i będąc 37 lat po profesji²²⁰.

²¹³ APKat-ORac, zesp. 119, nr 789; tamże, zesp. 11, nr 1352: 3v; tamże, zesp. 11, nr 4/10: 6r; APOp, zesp. 1798, nr 675: 68; tamże, nr 3682: 6r; tamże, nr 3773: 2v; tamże, nr 3682: 2r; AParWNMPRac, B 18.15, vol. II; AGOP, XIII 92023; APOp, zesp. 1211, nr 1090: 10; tamże, zesp. 1798, nr 3705: 27.

²¹⁴ Kublin. 2017. „Raciborskie dominikanki w nekrologach”, 181.

²¹⁵ APKat-ORac, zesp. 16, nr 2336: 147r–v; tamże, nr 2443: 4r, 22v; tamże, nr 23922: 22v; tamże, nr 2336: 148v, 151r, 152r; tamże, nr 36: 8r, 12r; tamże, zesp. 11, nr 1861: 1r; tamże, nr 2700; APOp, zesp. 1798, nr 4633: 3v; tamże, nr 3677: 2r; tamże, nr 3459: 4r; tamże, nr 4594: 14r.

²¹⁶ Kublin. 2017. „Raciborskie dominikanki w nekrologach”, 180.

²¹⁷ Constantin Schweinichen. 1906. *Zur Geschichte des Geschlechts derer von Schweinichen*. t. II: *Regesten und Urkunden (1501–1815)*. Breslau: Wilhelm Gottlieb Korn Verlag, 397.

²¹⁸ V. Soror Priorissa Rattiboriensis Josepha Schweinichen rehabilitatur ad secundum triennium. Madura. Wyd. *Acta Diaetarum Congregationis B. Ceslai*, 264.

²¹⁹ APOp, zesp. 1798, nr 3699: 2r, 18r; tamże, nr 3798: 17; APWr, Rep. 112, nr 163; MZABr, G 1, nr 10041; APOp, zesp. 1797, nr 13801: 2r; tamże, zesp. 1798, nr 5027: 2r; tamże, nr 3459: 16r; tamże, nr 3766: 2r; tamże, nr 3766: 2r; tamże, nr 3717: 3r; tamże, nr 3822: 5r.

²²⁰ Kublin. 2017. „Raciborskie dominikanki w nekrologach”, 182.

59. Paulina Francken, 1778–1781, 1781–1784

Wymienili ją Weltzel i Stefaniak (1778–1784). Urodziła się ok. 1730 r. w Neapolu (Włochy). Do nowicjatu wstąpiła 30 października 1749 r., a profesję zakonną złożyła ok. 1750 r.²²¹ Urząd raciborskiej przeoryszy pełniła przez dwie kadencje, o czym przekonuje regest z 24 marca 1781 r.²²² Z tym tytułem poświadczona jest w dokumentach z lat 1778–1784 – najwcześniej 4 kwietnia 1778 r., a najpóźniej 22 sierpnia 1784 r.²²³ 2 października 1784 r. była już radną²²⁴. Stąd można przyjąć, że była raciborską przełożoną w latach 1778–1781 i 1781–1784. Zmarła 6 stycznia 1792 r. w wieku 61 lat i będąc 42 lata po profesji²²⁵.

60. Amalia Tluck z Toszonowic, 1784–1787, 1793–1796, 1796–1799

Wspomnieli o niej Weltzel (1784–1787, 1794–1797) i Stefaniak (1784–1787, 1793–1799). Urodziła się 25 lipca 1724 r. w Cieszynie, a profesję zakonną złożyła 10 marca 1745 r.²²⁶ Na urząd przeoryszy była wybierana trzykrotnie. W dokumentach poświadczona jest z tym tytułem w latach 1784–1787 i 1793–1799. Jeśli chodzi o pierwszą kadencję, najwcześniej wystąpiła 3 lipca 1784 r., a najpóźniej 30 maja 1787 r.²²⁷ Wybory na drugą kadencję dokonały się 23 września 1793 r., a na trzecią – 24 października 1796 r.²²⁸ W okresie dwóch następujących po sobie kadencji jako przeorysza poświadczona jest najwcześniej 17 lipca 1794 r., a najpóźniej 28 października 1799 r.²²⁹ 10 grudnia 1799 r. była już podprzeoryszą²³⁰.

²²¹ AGOP, XIV Liber E, 811 (905)–813 (907).

²²² V. M. Soror Paulina Frankin Priorissa Rattiboriensis rehabilitatur ad secundum triennium. Madura. Wyd. *Acta Diaetarum Congregationis B. Ceslai*, 266.

²²³ APOp, zesp. 1798, nr 717: 32; tamże, nr 5038: 3r; tamże, nr 3380: 6r; tamże, nr 2200: 2r; APKat-ORac, zesp. 16, nr 2336: 138r; tamże, zesp. 119, nr 186: 4v; tamże, zesp. 11, nr 1314: 1r; tamże, zesp. 16, nr 7082: 3v; tamże, zesp. 11, nr 1777: 3r; APOp, zesp. 1211, nr 8597: 26.

²²⁴ APKat-ORac, zesp. 16, nr 38: 8v.

²²⁵ Kublin. 2017. „Raciborskie dominikanki w nekrologach”, 178.

²²⁶ *Catalogus FF. et SS. S. Ordinis Praedicatorum in Silesia*. 1803. Wratislaviae: Typis Universitatis (dalej: *Catalogus* 1803).

²²⁷ APOp, zesp. 1211, nr 1168: 11; tamże, nr 791: 13; APKat-ORac, zesp. 11, nr 1318: 1r; APOp, zesp. 1798, nr 5040: 4r; tamże, nr 3859: 5.

²²⁸ ArWr, V C 4 a.

²²⁹ APWr, Rep. 112, nr 168–174, 177–178; APOp, zesp. 1798, nr 4253: 14v; ArDomKr, S 43/13/5; MuzRac, MR-H-6508; tamże, MR-H-6509; tamże, MR-H-8396.

²³⁰ ArDomKr, S 43/13/5.

Na tej podstawie można stwierdzić, że urząd raciborskiej przełożonej piastowała w latach 1784–1787, 1793–1796 i 1796–1799. Zmarła 20 marca 1812 r. w wieku 87 lat i będąc 67 lat po profesji²³¹.

61. Agnieszka Wallis, 1787–1790, 1790–1793, 1799–1802, 1803–1806

Znali ją Weltzel (1789–1792) i Stefaniak (1789–1792, 1799–1805). Ustalenia Weltzla przejął Błażek²³². Urodziła się 8 października 1733 r. w Neapolu (Włochy). Nowicjat rozpoczęła 6 listopada 1749 r., a profesję zakonną złożyła 8 listopada 1750 r.²³³ Na urząd przeoryszy była wybierana aż cztery razy. 16 czerwca 1790 r. otrzymała pozwolenie na drugą kadencję²³⁴. Jako przeorysza w dwóch pierwszych kadencjach poświadczona jest w latach 1787–1793, z tym że najwcześniej 23 lipca 1787 r., a najpóźniej 10 maja 1793 r.²³⁵ 8 grudnia 1794 r. była wikarią²³⁶. Uwzględniając trzyletnie kadencje, można stwierdzić, że rządy w raciborskim klasztorze sprawowała w latach 1787–1790 i 1790–1793. Na trzecią kadencję została wybrana 25 listopada 1799 r., a na czwartą – 10 stycznia 1803 r.²³⁷ Już 5 czerwca 1802 r. otrzymała pozwolenie na drugą (w kolejności – czwartą) kadencję²³⁸. Na czwartą kadencję została zatwierdzona 23 stycznia 1803 r.²³⁹ W latach 1799–1803 nierzadko występowała jako przeorysza, z tym że najwcześniej 10 grudnia 1799, a najpóźniej 8 marca 1806 r.²⁴⁰ 12 marca 1806 r. była już podprzeoryszą²⁴¹. Na tej podstawie

²³¹ Kublin. 2017. „Raciborskie dominikanki w nekrologach”, 183.

²³² Błażek. 1890. *Der Abgestorbene Adel*. t. II, 140.

²³³ AGOP, XIV Liber E, s. 811(905)–813(907); *Catalogus* 1803.

²³⁴ *V. Priorissa Soror Agnes Wallisin habilitatur ad secundus Prioratum Monasterii nostri Rattiboriensis ad S. Spiritum*. Madura. Wyd. *Acta Diaetarum Congregationis B. Ceslai*, 269–270.

²³⁵ APOp, zesp. 1798, nr 2206: 11; tamże, nr 3783: 6r; tamże, nr 1065: 8; APKat-ORac, zesp. 11, nr 9863; tamże, zesp. 16, nr 2336: 154v, 157r–v, 130r, 149r; APWr, Rep. 112, nr 161–162, 164–165, 167; Stiebler. 1914. „Aus der Vergangenheit des Dorfes Bieskau”, 92.

²³⁶ APOp, zesp. 1798, nr 3748: 12v.

²³⁷ ArWr, V C 4 a.

²³⁸ *V. Mater Soror Agnes Wallissin habilitatur ad secundum triennium Prioratus Monasterii Rattiboriensis*. Madura. Wyd. *Acta Diaetarum Congregationis B. Ceslai*, 273.

²³⁹ *Catalogus* 1803.

²⁴⁰ ArDomKr, S 43/13/5; MuzRac, MR-H-8397; APOp, zesp. 1797, nr 13818: 44v; tamże, zesp. 1798, nr 3756: 18r; tamże, nr 3824: 131; APWr, Rep. 112, nr 180; APKat-ORac, zesp. 16, nr 2336: 133r; tamże, nr 3416: 11r, 12v; tamże, zesp. 11, nr 2701, 9878, 23565 B.

²⁴¹ APOp, zesp. 1798, nr 3708: 22.

można uznać, że po przerwie piastowała urząd raciborskiej przełożonej w latach 1799–1802 i 1803–1806. Zmarła 20 lipca 1817 r. w wieku 84 lat²⁴².

62. Eufemia Rohowska, 1806–1809, 1809–1810

Wystąpiła w wykazach Weltzla (1809) i Stefaniaka (1805–1810). Urodziła się 3 marca 1746 r. w Skrzeczkowicach (dziś część Jastrzębia Zdroju), a profesję zakonną złożyła 19 kwietnia 1770 r.²⁴³ Wybory na pierwszą kadencję dokonały się 21 lutego 1806 r., a na drugą – 19 kwietnia 1809 r.²⁴⁴ Pozwolenie na drugą kadencję otrzymała już 2 marca 1809 r.²⁴⁵ Jako przeorysza poświadczona jest w latach 1806–1810, z tym że najwcześniej 12 marca 1806 r., a najpóźniej 5 listopada 1810 r.²⁴⁶ Stąd można stwierdzić, że urząd raciborskiej przełożonej piastowała w latach 1806–1809 i 1809–1810. Zmarła w 1814 r. w wieku 68 lat²⁴⁷.

Oprócz wyżej przedstawionych 62 przeorysz trzeba wspomnieć jeszcze o trzech raciborskich dominikankach, które rzekomo były przełożonymi. Chodzi o Agnieszkę Rudzką, Katarzynę Pelka z Hoczovic i Zofię Voršil Logau. Nie ma ich na listach Wattenbacha, Weltzla i Stefaniaka. Agnieszka Rudzka według Pilnáčka (nr 1957) miała być przeoryszą 6 sierpnia 1441 r.²⁴⁸ Jednak w dokumencie z tą datą, na który powołuje się Pilnáček, Agnieszka wystąpiła bez tytułu przełożonej, jako zakonnica²⁴⁹. Katarzyna Pelka z Hoczovic miała być raciborską przełożoną 7 września 1560 r. Tak zanotował Zukał²⁵⁰. Z kolei Pilnáček (nr 1364) przejął tę informację od Zukała²⁵¹. Tymczasem w dokumencie ze wspomnianą datą pojawiła się Katarzyna Pelka, ale jako zwykła zakonnica w Raciborzu²⁵². Natomiast w przypadku Zofii Voršil Logau chodzi o Urszulę Logau, która ok. 1658 r. złożyła profesję zakonną, a w latach 1695–

²⁴² Kublin. 2017. „Raciborskie dominikanki w nekrologach”, 183.

²⁴³ *Catalogus* 1803.

²⁴⁴ ArWr, V C 4 a.

²⁴⁵ APWr, Rep. 112, nr 181.

²⁴⁶ APOp, zesp. 1798, nr 3708: 22; tamże, nr 3832: 26r; tamże, nr 3729: 11v; tamże, nr 3693: 13r; tamże, zesp. 1211, nr 501: 38; tamże, nr 804: 222; tamże, zesp. 1797, nr 13787: 6v; ArDomKr, S 43/13/5.

²⁴⁷ Kublin. 2017. „Raciborskie dominikanki w nekrologach”, 184.

²⁴⁸ Pilnáček. 2010². *Rody starého Slezska*, 393.

²⁴⁹ CodSil. t. VI, 65.

²⁵⁰ ZAOp, Pozůstalost Josefa Zukała, inv. č. 203: 59.

²⁵¹ Pilnáček. 2010². *Rody starého Slezska*, 269.

²⁵² ZAOp-POł, AO, inv. č. 50, sign. 2: 152.

1698 była przeoryszą, lecz nie pełniła tego rzędu w 1662 r., jak zanotował Pilnáček (nr 1149)²⁵³, błędnie powołując się na materiały Szersznika²⁵⁴.

Lista raciborskich przeorysz w porządku chronologicznym przedstawia się następująco:

1340	N.
1341–1346	Eufemia, księżniczka raciborska (1)
1346–1349	Gertruda
1349–1359	Eufemia, księżniczka raciborska (2)
1365	Streczka
1375–1379	Eufemia, księżniczka opawsko-raciborska
1381–1387	Eufemia z Kietrza
1401	Barska (Borska)
1446–1451	Katarzyna z Bojkowa
1456	Wychna
1463	Anna Raschütz
1488	Małgorzata
1491	Anna
1499	Agnieszka Pelka z Borzysławic (1)
1506	Jadwiga Brzeska z Brzezia
1519–1524	Agnieszka Pelka z Borzysławic (2)
1526	Anna Falkel z Czochendorfu
1531	Anna
1534–1540	Anna Filouš z Valteřovic (1)
1541–1552	Katarzyna Falkel z Czochendorfu
1556–1561	Anna Filouš z Valteřovic (2)
1566, 1574–1576	Elżbieta Talkenberg
1578–1584	Magdalena Ottik z Oldrzychowic

²⁵³ Pilnáček. 2010². *Rody starého Slezska*, 226.

²⁵⁴ Leopold J. Szersznik. 2004. *Materiały genealogiczno-heraldyczne do dziejów szlachty księstwa cieszyńskiego* (Bibliotheca Tessinensis I. Seria Polonica 1). Wyd. Waław Gojniczek. Cieszyn: Książnica Cieszyńska, 135.

1590–1606	Katarzyna Osinska z Żytnej
1607–1608	Dorota Barska
1614	Zuzanna Talkenberg
1616–1618	Marta Bruntalska z Wrbna (1)
1622–1623	Helena Otieslaw z Kopienicy (1)
1624	Marta Bruntalska z Wrbna (2)
1626	Helena Otieslaw z Kopienicy (2)
1631–1634	Julianna
1634–1637	Marta Bruntalska z Wrbna (3)
1637–1640	Konstancja Clema z Ligoty Dolnej (1)
1640–1643	Katarzyna Koczynska (Koczenska) z Kornic (1)
1643–1646	Magdalena Tworkowska z Krawarza
1647–1650	Anna Łagiewnicka
1650–1653	Katarzyna Koczynska (Koczenska) z Kornic (2)
1653–1656	Konstancja Clema z Ligoty Dolnej (2)
1656–1659	Magdalena Witkowska z Rydułtów
1659–1662	Katarzyna Koczynska (Koczenska) z Kornic (3)
1662–1665	Apolonia Hoschek z Bełku k. Rybnika
1665–1668	Marianna Ohm
1668–1671	Katarzyna Paczynska z Wielkiej Paczyny
1672–1675	Barbara Przecieszynska z Przecieszyna
1675–1678	Konstancja Skal z Ligoty Wielkiej (1)
1678–1681	Domicela Anna Tilgner z Krępic (1)
1681–1682	Barbara Rozalia Tamfeld z Tamfaldu
1682–1685	Konstancja Skal z Ligoty Wielkiej (2)
1685–1688	Hiacynta Eleonora Hoschek z Bełku (1)
1688–1691	Domicela Anna Tilgner z Krępic (2)
1691–1694	Konstancja Skal z Ligoty Wielkiej (3)
1695–1698	Urszula Logau

1701–1704	Domicela Anna Tilgner z Krępic (3)
1701–1704	Hiacynta Eleonora Hoschek z Bełku (2)
1704–1707	Maria Egipcjanka Paczek z Wratinow
1707–1709	Eufrazja Golkowska
1709–1711	Hiacynta Eleonora Hoschek z Bełku (3)
1712–1715	Róża Gawłowska von Grimalow
1715–1718	Magdalena Januschowska z Wyszogrodu
1718–1721	Hiacynta Eleonora Hoschek z Bełku (4)
1721–1724	Franciszka Cellari von Rautenek
1724–1727	Cecylia Naefe z Objazdy (1)
1727–1730	Rozalia Gitzler
1730–1733	Benedykta Zuzanna Mitrowska (1)
1733–1736	Benedykta Zuzanna Mitrowska (2)
1736–1739	Cecylia Naefe z Objazdy (2)
1740–1743	Józefa Zatzwilichowska z Zawiści
1743–1744	Augustyna Fragstein z Naczęsławic
1744–1747	Martyna Skal z Ligoty Wielkiej (1)
1747–1750	Martyna Skal z Ligoty Wielkiej (2)
1750–1753	Innocencja Wallis
1753–1756	Ernestyna Naefe z Objazdy (1)
1756–1759	Ernestyna Naefe z Objazdy (2)
1759–1762	Teresa Rostek z Bzia (1)
1762–1763	Teresa Rostek z Bzia (2)
1763–1766	Joanna Swietlig z Ujeżdźca
1766–1768	Aniela Rohowska z Kornic
1769–1772	Róża Maubeuge
1772–1775	Józefa Schweinichen z Chełmca (1)
1775–1778	Józefa Schweinichen z Chełmca (2)
1778–1781	Paulina Francken (1)

1781–1784	Paulina Francken (2)
1784–1787	Amalia Tluck z Toszonowic (1)
1787–1790	Agnieszka Wallis (1)
1790–1793	Agnieszka Wallis (2)
1793–1796	Amalia Tluck z Toszonowic (2)
1796–1799	Amalia Tluck z Toszonowic (3)
1799–1802	Agnieszka Wallis (3)
1803–1806	Agnieszka Wallis (4)
1806–1809	Eufemia Rohowska (1)
1809–1810	Eufemia Rohowska (2)

*

Bibliografia

Źródła archiwalne

Moravský Zemský Archiv v Brně

E 16: Dominikáni Uherský Brod, B-knihy, kart. 4, sign. 9: *Nomina et cognomina defunctorum fratrum et sororum Ordinis Praedicatorum Provinciae Bohemiae ab anno 1700.*

G 1: Bočkova sbírka, nr 10040, 10041, 6661.

G 2: Nová sbírka, nr 696/16, 696/19.

Archiwum Polskiej Prowincji oo. Dominikanów w Krakowie

Pp 37: *Liber consiliorum provinciae Poloniae Ord. Praed. ab anno 1610, die 19 Maii usque ad. an. 1627.*

Pp 38: *Liber consiliorum provinciae Poloniae /Ord. Praed./ ab anno 1674 die 13 Maii usque ad an. 1721 diem 22 mensis Decembris.*

Pp 105: *Siostry dominikanki w Piotrkowie, Przemyślu I Raciborzu, 1590–1631.*

Pp 155: *Liber consiliorum provinciae Poloniae S. Ordinis Praedicatorum, 1631–1674.*

Pp 369: Akta dotyczące klasztorów dominikańskich na Śląsku, 1605–1678.

Rj 1: Luźne akta dotyczące klasztoru oo. dominikanów św. Jakuba w Raciborzu, 1544–1646.

Rs 1: Luźne akta dotyczące klasztoru ss. dominikanek w Raciborzu, 1607–1670.

Rs 2: Jadwiga Mleczeko. [ok. 1937]. *Eufemia raciborska i klasztor SS. dominikanek w Raciborzu do r. 1359.*

S 43/13/5: *Die Protokolle über die von Convent der Dominikanerinnen zu Ratibor gehaltenen Consilia 1724 bis 1810.* Odpisy fragmentów protokołów z lat 1724–1810.

Pp 372: Fabianus M. Madura. Wyd. *Acta capitulorum provinciae Poloniae Ordinis Praedicatorum.* t. II (1603–1700).

Kc 1, 245: Fabianus M. Madura. Wyd. *Acta Diaetarum Congregationis B. Ceslai in Silesia ab Anno 1756–1808.*

Zemský archiv v Opavě, pobočka Olomouc

Arcibiskupství Olomouc (AO):

inv. č. 50, sign. 2;

inv. č. 1074, kart. 294, sign. Ba9.

Zemský archiv v Opavě

Slezský Stavovský Archiv v Opavě (AS):

inv. č. 404, sign. A XV-2;

inv. č. 477, sign. A XXVIII-14;

inv. č. 509, sign. A XVI-37;

inv. č. 946, sign. 2: *Zemské desky krnovské.* t. II (1526–1578).

Hejtmanský úřad knížectví opavsko-krnovského v Opavě (HUOp-Kr), inv. č. 312, 955, 1185, 1612, 1624, 1626, 1665, 1687, 1695, 1733, 1740, 2444 (Dodatky, sign. A XXX-10).

Pozůstalost Josefa Zukala: Excerpta k šlechtickým rodinám Opavska, inv. č. 195–208.

Archiwum Państwowe w Opolu

Zesp. 9: Akta miasta Głubczyc, nr 120–121.

Zesp. 108: Cechy miasta Brzegu, nr 77.

Zesp. 121: Cechy miasta Nysy, nr 110.

Zesp. 152: Archiwum hr. Praschmy z Niemodlina, nr 27.

Zesp. 1211: Sąd Obwodowy w Pawłowiczkach, nr 501, 791, 1090, 1168, 8232, 8597.

Zesp. 1797: Sąd Obwodowy w Głubczycach, nr 13787, 13801, 13818.

Zesp. 1798: Sąd Obwodowy w Baborowie, nr 675, 717, 804, 1065, 2200, 2206, 2242, 2248, 3373, 3380, 3459, 3670, 3677, 3682, 3687, 3693, 3699, 3703, 3705, 3708, 3717, 3721, 3729, 3748, 3756, 3759, 3766, 3773, 3783, 3794, 3798, 3801, 3805, 3807, 3810, 3822, 3824, 3829, 3832–3833, 3843, 3855, 3859, 3866, 4253, 4528, 4594, 4602, 4633, 5027, 5038, 5040.

Zesp. 3151: Klasztor ss. dominikanek pw. Św. Ducha w Raciborzu, nr 2, 4–8, 11, 13.

Národní archiv v Praze

Česká dvorská kancelář (ČDK):

IV D 7, kart. 591, inv. č. 761;

IV B 101, kart. 402: *Dominikánský ženský klášter v Ratiboři*, 1581–1622.

České oddělení dvorské komory (ČDKM):

IV, kart. 200: *Ratiboř. Jungfrauenkloster zum Heiligen Geist*, 1574–1623.

Řad dominikánů v Praze (ŘD):

10: *Liber provinciae Bohemiae Ordinis Praedicatorum*, 1693–1721.

13: *Liber provinciae Bohemiae Ordinis Praedicatorum*, 1721–1738.

Archiv hlavního města Prahy

Sbirka pergamenových listin – přírůstky III, Sbirka A 4, sign. AMP PGL II – 3646, inv. č. 4165.

Muzeum w Raciborzu

MR-H-2264: *Liber instrumentorum, hypothecarum, et fundationum vicariatui Rattiboriensi obvenientium*, nr 36, 95.

MR-H-6508: Dokument z 6 sierpnia 1799 r.

MR-H-6509: Dokument z 16 września 1799 r.

MR-H-8396: Dokument z 7 sierpnia 1799 r.

MR-H-8397: Dokument z 26 stycznia 1803 r.

Archiwum Państwowe w Katowicach Oddział w Raciborzu

Zesp. 16: Komora Książęca Zamku w Raciborzu, nr 2, 23–24, 36, 38, 40, 280, 1698, 2336, 2443, 3416, 3654, 5430, 7082, 7975, 23922.

Zesp. 11: Sąd Obwodowy w Raciborzu, nr 4/10, 4/120, 1314, 1318, 1352–1353, 1754, 1777, 1841, 1861, 1863, 1882, 2700, 2701, 9863, 9878, 23565 A, 23565 B, 27067, 27070, 27102, 27126.

Zesp. 119: królewski Sąd Obwodowy w Rybniku, nr 186, 789, 891.

Archiwum Parafii pw. Wniebowzięcia NMP w Raciborzu

Regestvm prouentuum Venerabilis Capituli Ratiborien.

B 18.15, vol. II.

Archivum Generale Ordinis Praedicatorum in Roma

XIII 92023 (dawniej 92025): *Relationes de statu Congregationis B. Ceslai in Silesia.*

XIV Liber E. *Status Monasterii Sororum nostrarum Rattiboriae in Silesia ad S. Spiritum [anno 1750],*
810 (904)–813 (907).

Archiwum Państwowe we Wrocławiu

Rep. 110: *Archiv der Dominikaner Kloster zu Ratibor*, nr 4, 67.

Rep. 112: *Inhaltsverzeichnis der Urkunden des Archivs vom Jungfrauenkloster ord. S. Dominici zu Rattibor*, nr 43b, 56, 62, 63b, 71, 86, 93, 102, 104, 107, 109, 111–114, 126, 128–129, 135–138, 142, 145, 148–149, 161–165, 167–174, 177–178, 180–181.

Rep. 135, nr 40 (dawniej: Rep. 36, nr 12): *Akten Repertorium der Stadt Ratibor.*

Zesp. 8, nr 27 (dawniej: Rep. 35 II 7 c 2): *Kniha Dwanaczta Aussusowych Conclusuw Knizetstwii Oppolskeho a Rattiborskeho (1734–1739).*

Zesp. 8, nr 128 (dawniej: Rep. 35 IV 3b): *Weypisy Priuilegi* [Księga przywilejów księstwa opolsko-raciborskiego] (1573–1599).

Archiwum Archidiecezjalne we Wrocławiu

V C 4 a: *Wahlen einer neuen Priorin im Dominikanerinnen-Kloster ad S. Spiritus in Ratibor.*

II b 110: *Proventus, census, iura, documenta obventiones et obligationes ecclesiarum, parochorum et ludirectorum Sedis Rattiboriensis, die 17 Aprilis 1730.*

Biblioteka Uniwersytecka we Wrocławiu

IV F 113b: Friedrich B. Wernher. [ok. 1769]. *Silesia in Compendio seu Topographia das ist Praesentatio und Beschreibung des Herzogthums Schlesiens.* t. III wrocławski.

Starodruki

Bzowski Abraham. 1606. *Propago d. Hyacinthi thaumaturgi Poloni, seu de rebus praeclare gestis in Provincia Poloniae Ordinis Praedicatorum. Commentarius.* Venetiis: apud Societatem Minimam.

- Catalogus alphabeticus Fratrum Ordinis Praedicatorum Provinciae Bohemiae, cum expressione, patriae, conventuum, affiliationis, dierum, mensium, annorum nativitatis, professionis, et conventuum, in quibus assignati degunt. Pro anno MDCCXLVI.* 1746. Pragae: Joannes C. Hraba.
- Catalogus alphabeticus Fratrum Ordinis Praedicatorum Provinciae Bohemiae, cum expressione, patriae, conventuum, affiliationis, dierum, mensium, annorum nativitatis, professionis et conventuum, in quibus assignati degunt. Pro anno MDCCLII.* 1752. Pragae: Ignatius C. Pruscha.
- Catalogus FF. et SS. S. Ordinis Praedicatorum in Silesia.* 1803. Wratislaviae: Typis Universitatis.
- Fontana Vincentio M. 1656. *Constitutiones declarationes et ordinationes capitulorum generalium Ordinis Praedic. ab anno MCCXX vsque ad MDCL emanatae, ex probatis eorundem actis in Ordinis archiuio asseruatis.* t. II. Romae: Ex Typographia Francisci Caballi.
- Ratiboriensis Walenty. 1670. *Praktyka duchowna.* Kraków: Baltazar Śmieszkwic.
- Zimmermann Friedrich A. 1784. *Beyträge zur Beschreibung von Schlesien.* t. III. Brieg: bey Johann E. Tramp.

Źródła drukowane

- Barciak Antoni, Müller Karel. Red. 2004. *Regesty dokumentów przechowywanych na Górnym Śląsku. Do roku 1400.* t. I. Wrocław – Opava: Centrum Badań Śląskoznawczych i Bohemistycznych Uniwersytetu Wrocławskiego, Zemský Archiv v Opavě.
- Barciak Antoni, Müller Karel. Red. 2011. *Regesty dokumentów przechowywanych na Górnym Śląsku. 1401–1450.* t. II. Opava – Opole – Katowice: Zemský Archiv v Opavě, Archiwum Państwowe w Opolu, Archiwum Państwowe w Katowicach.
- Fijałek Jan, Woroniecki Jacek. Wyd. 1938. „Zbiór formuł zakonu dominikańskiego prowincji polskiej z lat 1338–1411”. *Archiwum Komisji Historycznej PAU* 12 (cz. II): 327.
- Grünhagen Colmar. Wyd. 1870. *Urkunden der Stadt Brieg. Urkundliche und chronikalische Nachrichten über die Stadt Brieg, die dortigen Klöster, die Stadt- und Stiftsgüter bis zum Jahre 1550 (Codex Diplomaticus Silesiae.* t. IX). Breslau: Josef Max und Komp.
- Kapras Jan. Wyd. 1906. *Pozůstatky knih zemského práva knížeství opavského.* t. I: *Knihy přední.* Cz. I: (1413–1484). Praha: Alois Wiesner.
- Kopetzky Franz. 1871. „Regesten zur Geschichte des Herzogthums Troppau (1061–1464)”. *Archiv für österreichische Geschichte* 45: 97–275.
- Korta Waclaw. Red. 1975. *Regesty śląskie (1343–1348).* t. I. Wrocław: Zakład Narodowy im. Ossolińskich.
- Korta Waclaw. Red. 1983. *Regesty śląskie (1349–1354).* t. II. Wrocław: Zakład Narodowy im. Ossolińskich.
- Kublin Grzegorz. 2015. „Niedrukowany dokument z 1 maja 1331 roku dotyczący klasztoru dominikanek w Raciborzu”. *Studia Teologiczno-Historyczne Śląska Opolskiego* 35: 341–342.

- Kublin Grzegorz. 2016. *XVII-wieczny żywot księżniczki raciborskiej Eufemii w zbiorach Archiwum Państwowego we Wrocławiu* (Studia i Źródła do Dziejów Dominikanów i Dominikanek w Raciborzu. t. I). Opole: Studio Impreso.
- Kublin Grzegorz. 2018. *Dzieło Reginalda Brauna z 1741 roku poświęcone księżniczce raciborskiej Eufemii* (Studia i Źródła do Dziejów Dominikanów i Dominikanek w Raciborzu. t. II). Opole: Studio Impreso.
- Madura Fabianus M. Wyd. 1972. *Acta capitulorum provinciae Poloniae Ordinis Praedicatorum*. t. I. Roma: Pontificium Institutum Studiorum Ecclesiasticorum.
- Prix Dalibor. Wyd. 2008. *Zemské desky krnovské*. t. I. Opava: Zemský archiv v Opavě.
- Reichert Benedictus M. Wyd. 1902. *Acta capitulorum generalium Ordinis Praedicatorum*. t. VII (Monumenta Ordinis Fratrum Praedicatorum Historica. t. XII). Romae: Ex Typographia Polyglotta S.C. De Propaganda Fide.
- Roubík František. Oprac. 1937. *Regesta fondu militarne archivu Ministerstva vnitra RČS v Praze*. t. I. (Prameny k československým dějinám vojenským. t. I). Praha: Legiografia.
- Schweinichen Constantin. 1906. *Zur Geschichte des Geschlechts derer von Schweinichen*. t. II: *Regesten und Urkunden (1501–1815)*. Breslau: Wilhelm Gottlieb Korn Verlag.
- Sękowski Roman. 2017. *Posledni wule czyli ostatnia wola. Czesko-polskie testamenty szlachty księstw opolskiego i raciborskiego z XVII wieku* (Studia i Teksty Źródłowe z Dziejów Księstw Opolskiego i Raciborskiego. t. VII). Opole: Wydawnictwo Piotr Kalinowski Kalety.
- Szersznik Leopold J. 2004. *Materiały genealogiczno-heraldyczne do dziejów szlachty księstwa cieszyńskiego* (Bibliotheca Tessinensis I. Seria Polonica 1). Wyd. Waclaw Gojniczek. Cieszyn: Książnica Cieszyńska.
- Wattenbach Wilhelm. Wyd. 1859. *Urkunden der Klöster Rauden und Himmelwitz, der Dominicaner und der Dominicanerinnen in der Stadt Ratibor* (Codex Diplomaticus Silesiae. t. II), Breslau: Josef Max und Komp.
- Wattenbach Wilhelm, Grünhagen Colmar. Wyd. 1865. *Registrum St. Wenceslai. Urkunden vorzüglich zur Geschichte Oberschlesiens nach einem Copialbuch Herzog Johans von Oppeln und Ratibor in Auszügen mitgetheilt* (Codex Diplomaticus Silesiae. t. VI). Breslau: Josef Max und Komp.

Opracowania

- Barciak Antoni. 2009. Eufemia, księżniczka opawsko-raciborska, dominikanką raciborską w drugiej połowie XIV wieku. W *Scriptura, diploma, sigillum*. Red. Joachim Zdrenka, Joanna Karczewska, 303–308. Zielona Góra: Oficyna Wydawnicza Uniwersytetu Zielonogórskiego.
- Błażek Conrad. 1890. *Der Abgestorbene Adel der Preussischen Provinz Schlesien* t. II. (J. Siebmacher's grosses und allgemeines Wappenbuch: in einer neuen, vollständig geordneten und reich

- vermehrten Auflage mit heraldischen und historisch-genealogischen Erläuterungen. t. VI. Cz. VIII). Nürnberg: Bauer und Raspe.
- Blažek Conrad. 1894. *Der Abgestorbene Adel der Preussischen Provinz Schlesien* t. III. (J. Siebmacher's grosses und allgemeines Wappenbuch: in einer neuen, vollständig geordneten und reich vermehrten Auflage mit heraldischen und historisch-genealogischen Erläuterungen. t. VI. Cz. VIII). Nürnberg: Bauer und Raspe.
- Borkowska Małgorzata. 2004. *Leksykon zakonnic polskich epoki przedrozbiorowej*. t. I: *Polska Zachodnia i Północna*. Warszawa: Wydawnictwo DiG.
- Froböß Georg. 1908. *Geschichte des St. Katharinenkirche in Breslau. Denkschrift zum 600 jährigen Jubiläum und zur Renovation dieser Kirche durch die evangelisch-lutheranische Gemeinde im Jahre 1907/08*. Breslau: Buchdr. der Schreiberhau-Diesdorfer Rettungsanst.
- Gottschalk Joseph. 1936. „Euphemia von Ratibor († 1359). Untersuchung der Quellen zu ihrer Lebensgeschichte”. *Archiv für schlesische Kirchengeschichte* 1: 15–40.
- Gromann Carl. 1810. „Nachrichten über Ratibor”. *Allgemeiner Anzeiger des Oberschlesischen Patriotischen Instituts für Landwirthe, Kaufleute, Fabrikanten und Künstler* 1 (86): 453–455.
- Hatałska Marta. 1981. „Sprawy przed sądem ziemskim opolsko-raciborskim w l. 1558–1639”. *Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Pedagogicznej im. Powstańców Śląskich w Opolu. Seria A. Historia* 18: 37–62.
- Heyne Johann. 1860–1868. *Dokumentirte Geschichte des Bisthums und Hochstiftes Breslau. Aus Urkunden, Altenstücken, älteren Chronisten und neueren Geschichtschreibern*. t. I–III. Breslau: Verlag von Wilh. Gottl. Korn.
- Hinnebusch William A. 1986. Dominikanie – krótki zarys dziejów. W *Dominikanie. Szkice z dziejów zakonu*. Red. Marcin A. Babraj. Poznań: W drodze.
- Hupka Herbert. 1966. Ratibor. Bürger, Arbeiter und Bauern. W *Schlesisches Panorama. Eine Reise nach Hause*. Red. Herbert Hupka, 88–99. München: Gräfe und Unzer Verlag.
- Hyckel Georg. [ok. 1927]. *Chronik von Ratibor O/S. Ein Weg durch die Jahrhunderte*. Warendorf: Ludwig.
- Kielar Paweł. 1971. „Nieznane źródła rękopiśmienne do historii dominikanów na Śląsku w okresie reformacji”. *Sprawozdania Towarzystwa Naukowego Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego* 19: 118.
- Kłoczowski Jerzy. 1956. *Dominikanie polscy na Śląsku w XIII–XIV wieku*. Lublin: TN KUL.
- Kłoczowski Jerzy. 2008. *Polska prowincja dominikańska w średniowieczu i Rzeczypospolitej Obojga (Wielu) Narodów* (Studia nad Historią Dominikanów w Polsce. t. V). Poznań: W drodze.
- Kublin Grzegorz. 2010. „Sprawa zagubienia się pieniędzy Eufemii”. *Studia Teologiczno-Historyczne Śląska Opolskiego* 30: 493–499.
- Kublin Grzegorz. 2012. „Eufemia raciborska – priorissa”, *Studia Teologiczno-Historyczne Śląska Opolskiego* 32: 287–294.

- Kublin Grzegorz. 2017. „Raciborskie dominikanki w nekrologach klasztorów czeskich i morawskich”. *Studia Teologiczno-Historyczne Śląska Opolskiego* 37 (2): 173–189.
- Kulig Helene. 1939. *Die standesverhältnisse des Breslauer Klarenstiftes im Mittelalter*. Breslau: Frankes Verlag und Druckerei Otto Bergmeyer.
- Linge Carl. 1828. *Schulschriften*. Breslau: in Commission bei Graß, Warth und Comp. und bei Juhn in Ratibor.
- Manikowska Halina. 2002. „Klasztor żeński w mieście średniowiecznym”. *Roczniki Dziejów Społecznych i Gospodarczych* 62: 7–48.
- Mika Norbert. 2010. Kasaty klasztorów na ziemi raciborskiej. W *Pruskie kasaty klasztorne na Śląsku na tle procesów sekularyzacyjnych w Polsce i Europie. Księga streszczeń*. Red. Marek Derwich, Marek L. Wójcik, 112–113. Wrocław: Wrocławskie Towarzystwo Miłośników Historii.
- Mika Norbert. 2014. Kasata klasztorów w 1810 r. na ziemi raciborskiej. W *Kasaty klasztorów na obszarze dawnej Rzeczypospolitej Obojga Narodów i na Śląsku na tle procesów sekularyzacyjnych w Europie*. t. II: *Kasaty na Śląsku Pruskim i na ziemiach zaboru pruskiego* (Opera ad Historiam Monasticam Spectantia. Series I. Colloquia 8/II). Red. Marek Derwich, 87–93. Wrocław: Wrocławskie Towarzystwo Miłośników Historii.
- Niedziela Maurycy L. 1986. „Przejście dominikańskich klasztorów śląskich z prowincji polskiej do czeskiej w pierwszych latach XVIII w.”. *Śląski Kwartalnik Historyczny Sobótka* 41 (4): 635–639.
- Nietzsche Benno. 1886. *Geschichte der Stadt Gleiwitz*. Gleiwitz: P. Raschdorff.
- Nowara Alojzy. 1979. *Racibórz. Historia w nazwach ulic, pomnikach i tablicach pamiątkowych*. Racibórz: Towarzystwo Miłośników Ziemi Raciborskiej, Muzeum w Raciborzu.
- Pilnáček Josef. 1991. *Rody starého Slezska*. t. III. Wyd. Karel Müller. Brno: Moravský zemský archiv v Brně.
- Pilnáček Josef. 2010². *Rody starého Slezska*. Wyd. Karel Müller. Brno: Nakladatelství PhDr. Ivo Sperát.
- Prausmüller Karol t. 1928. *Św. Katarzyna, klasztor dominikanek w Poznaniu 1283–1822*. Poznań: Ks. Salezjanie.
- Schaffer Hermann. 1883. *Geschichte einer schlesischen Liebfraueugilde seit dem Jahre 1343. Ein Beitrag zu der Geschichte der Gilden und religiösen Bruderschaften. Nach Urkunden und handschriftlichen Quellen verfaßt*. Ratibor: Verlag der Literarischen Bruderschaft.
- Šmerda Milan. 1958. „Opolskie i kozielskie majątki kameralne w latach 1666–1727”. *Śląski Kwartalnik Historyczny Sobótka* 13 (4): 529–577.
- Stefaniak Piotr. 2004. „Najstarszy polski klasztor dominikanek klauzurowych i jego mieszkanki”. *Kronika Miasta Poznania* 3: 120–130.
- Stefaniak Piotr. 2007. *Dzieje mniszek dominikańskich w krajach słowiańskich*. Kraków – Racibórz: Wydawnictwo i Agencja Informacyjna WAW.
- Stefaniak Piotr. 2009. „Z dziejów klasztoru Świętego Ducha mniszek dominikańskich w Raciborzu (1299–1810)”, *Nasza Przeszłość* 112: 181–206.

- Stelmach Roman. 2006. „Straty w dokumentach poklasztornych w świetle repertoriów archiwalnych Archiwum Państwowego we Wrocławiu”. *Archeion* 109: 93–130.
- Sterba Hugo. 1871. *Matka Boża. Powieść z opowiadania ludowego. Z dodatkiem zawierającym w sobie Kronikę o kościele i obrazie Matki Bożej na Starejwsi przy Raciborzu*. Racibórz: Riedinger.
- Stibor Jiří. 1998. Bruntálští z Vrbna. W *Biografický slovník Slezska a severní Moravy*. Red. Lumír Dokoupil, 23–50. Ostrava: Ostravska univerzita. Seš. 10.
- Stibor Jiří. 2004. Z Fulštejna. W *Biografický slovník Slezska a severní Moravy. Nová řada*. Red. Lumír Dokoupil, 34–65. Ostrava: Ostravska univerzita. Seš. 5 (17).
- Stiebler Georg. 1914. „Aus der Vergangenheit des Dorfes Bieskau”. *Oberschlesische Heimat* 10: 61–96.
- Weltzel Augustin. 1881. *Geschichte der Stadt und Herrschaft Ratibor*. Ratibor: Verlag von Max Muschik.
- Weltzel Augustin. 1896². *Geschichte des Ratiborer Archipresbyterats. Historisch-topographisch-statistische Beschreibung der zu demselben gehörigen Orte, Kirchen, Kapellen, Schulen u. s. w. Aus Urkunden und amtlichen Acten verfaßt*. Breslau: Selbstverlage des Verfassers.

*

Streszczenie: Dzieje klasztoru Dominikanek w Raciborzu obejmują lata 1299–1810. Przynależał on do prowincji polskiej Zakonu Kaznodziejskiego, od 1706 r. do prowincji czeskiej, a od 1754 do 1810 r. do Kongregacji bł. Czesława. Na czele tego klasztoru stały przeorysze. Do 1630 r. były one wybierane i zatwierdzane przez prowincjałów bezterminowo. Od 1631 r. zauważa się ich kadencję trwającą 3 lata, chyba że któraś z przełożonych wcześniej zmarła. Autor przedstawia listę 62 raciborskich przeorysz i lata ich rządów, wskazując źródła swoich ustaleń.

Słowa kluczowe: klasztor Dominikanek w Raciborzu, raciborskie dominikanki, raciborskie przeorysze.

Abstract: List of Racibórz Prioresses of the Dominican Order. The history of the Dominican monastery in Racibórz covers the years 1299–1810. It belonged to the Polish province of the Order of Preachers, from 1706 to the Czech province, and from 1754 to 1810 to the Congregation of blessed Czesław. At the head of this monastery were prioresses. Until 1630, they were elected and approved by provincial superiors for an indefinite period. From 1631, their term of office lasted three years, unless one of the superiors had died before. The author presents a list of 62 Racibórz prioresses and years of their rule and shows the sources of his findings.

Keywords: Dominican monastery in Racibórz, Dominican Sisters in Racibórz, prioresses of Racibórz.